

KÜRÐ xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

DIPLOMAT

H.Əliyev

www.Diplomata-kurdi.com

№ 34 (182), 03-09 Sentyabr İlon sal 2012
 Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
 Rojnama heftename civakî û siyasi

Qiyməti: 40 qəpik
 Həjaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
 Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
 Yüz illər sındırmış göy məscidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
 Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

**Eşq olsun
 Prezidentimizə!**

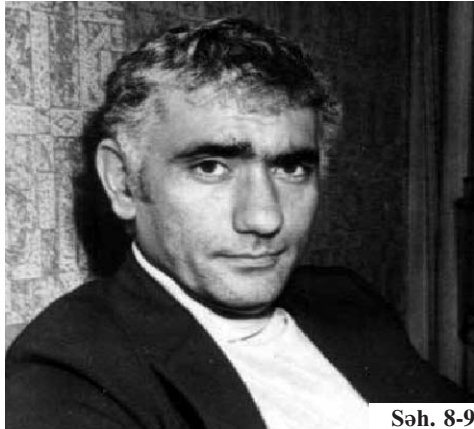
Səh. 16

**Зибари возглавил совещания
 Движения неприсоединения**

Səh. 12

**Barzanî pêşwazî li
 Nedîm Zehawî endamê
 parlamentoya Brîtaniyayê kir**

Səh. 8-9

**9 сентября — День памяти
 Йылмаз Гюней (Yilmaz Guney)**

Səh. 10-11

**JÛYANA BI LÊGERÛNÊN
 ZANÛSTÛYÊ VE XEMILÛ**

Səh. 12

**Barzanî sembola
 aşitiyê ye**

Səh. 2

**Müdafiə Nazirliyi Ramil
 Səfərova ev verib**

Öcalan'sız barış olmaz

Səh. 7

Заря Востока O Курдах Закавказья

Səh. 14

**1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman
 davasında Kürd xalqının rolu**

Səh. 5

**Курды протестуют против покупки
 "F16" иракским правительством**

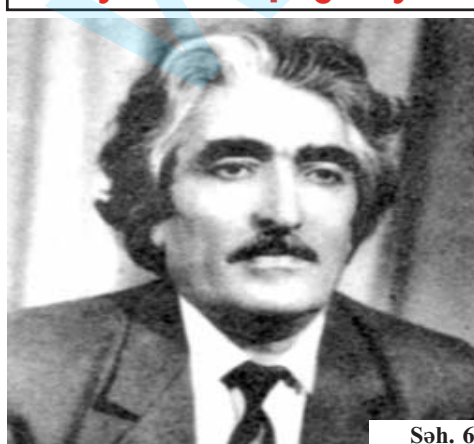
Səh. 4

Suriyadakı qırğın yalnız kürdlərə xeyir verir

Səh. 4

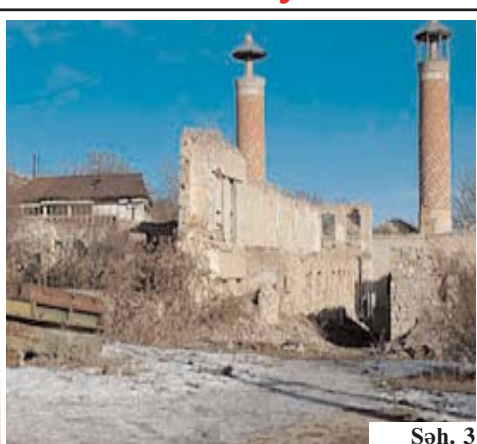
Ankarada Ramil Səfərova dəstək aksiyası keçirilib

Səh. 3

Səh. 6

BAYATILAR

Səh. 3

**Ermənilər Qarabağa Suriyadakı
 həmyerlilərini köçürmək istəyirlər**

Səh. 3

**Hələbdə aviabazaya
 hücum dəf edilib**

Səh. 5

**Курдская
 мечта**

R.S.Səfərovun əfv edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 22-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

I. 1977-ci ildə anadan olmuş, Macarıstanın Budapeşt Paytaxt Məhkəməsinin 2006-cı il 13 aprel tarixli hökmü ilə ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Səfərov Ramil Sahib oğlu cəza çəkməkdən azad edilsin.

II. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti Bakı şəhəri,
31 avqust 2012-ci il.

Ziyalılar Ramil Səfərovun qayıdışına münasibət bildirib

Fərhad Bədəlbəyli: "Ümidvaram ki, Ramil öz batalyonu ilə Şuşada məni gözləyəcək".

Macarıstandan ekstradisiya olunaraq Azərbaycana gətirilən və prezident İlham

ması çox əhəmiyyətli hadisədir. Bu, insanlarımızda vətənpərvərlik ruhunun oyanmasına gətirib çıxaracaq".

Politoloq Vəfa Quluzadə də deyib ki, Ramil Səfərovun ekstradisiyası və əfv olunması, ailəsinə, evinə qayıtması çox yaxşı hadisədir və buna çox sevindir: "Ramil onun xalqına bu cür zülm edən, Xocalı faciəsini törədən adamla yanaşı qalmağa dözə bilmədi. O, cinayətkar deyil. Sadəcə, Azərbaycan bayrağının təhqir edilməsinə dözə bilmədi".

Əliyevin sərəncamı ilə əfv olunan Ramil Səfərovun qayıdışına ölkənin ziyalıları da münasibət bildiriblər.

Professor Cəmil Həsəni APA-ya açıqlamasında bildirib ki, Ramil Səfərovun ekstradisiyası bir neçə il əvvəl baş verməli və o, Vətənə qayıtmalı idi: "Amma o, bu gün Vətənə qayıdıb. Mən onu təbrik edərdim. Ümid edirəm ki, bundan sonrakı dövrdə öz xidməti vəzifəsini yerinə yetirməkdə davam edəcək". C.Həsəni deyib ki, R.Səfərovun əfvi insanların əhval-ruhiyyəsində müsbət dəyişiklər edəcək: "Nə yaxşı ki, bu hadisə indi baş verdi. Ramil haqqında verilmiş ədalətsiz qərara etiraz edənlər çox idi. Bütün hallarda mən günahsız cəza çəkənlərin hamısının azad olunmasına tərəfdaram. Ramil Səfərovun azad olunması, öz evinə, ailəsinə qovuş-

konsert verdiyi zaman Ramil Səfərovla görüşüb: "Onunla görüşməyi özüm xahiş elədim. Amma bununla bağlı heç kimə heç nə demirdim. Ramil də bunu məndən xahiş elədi. Hər bir halda bu cür məsələlər şişirdilərək Ramilə zərbə ola bilərdi. Mən o görüşdə Ramil Səfərova həqiqətən heyran oldum, o vəziyyətdə özünü aparmaq təzi məni heyretə saldı. O, öz üzərində saatlarla çalışıb, macar dilini öyrənib, Macarıstanda passiv həyat tərzini yox, aktiv fəaliyyəti seçib. O zaman mənə dedi ki, həbsxanadan çıxacağıma inanıram. Bu gün o azadlıqdadır. Buna görə Azərbaycanın dövlət başçısına təşəkkür edirəm. Gələcəkdə də Ramildən çox gözəl zabit çıxacaq. Ümidvaram ki, Ramil öz batalyonu ilə Şuşada məni gözləyəcək".

Eşq olsun Prezidentimizə!

Doğurdan da gənc və enerjili prezidentimiz İlham Həder oğlu Əliyev cənabları, Azərbaycan xalqına isbat etdi ki, O, həqiqətən dünya siyasetçiləri öndərlərindən olan, Ümum-millilə lider, Ulu öndər, Böyük Heydər Əliyev məktəbinin sınıanmış, etibarlı və layiqli davamçısıdır. Bəli, bu gün Azərbaycan xalqı Ramil Səfərovun gözlənilmədən azadlığa buraxılmasını və Azərbaycanın ərazisinə girər-girməz Prezidentimiz tərəfindən əfv edilməsi, ikiqat bayram oldu. Xalqımız Azərbaycanın qəhrəman oğlu, Ramil Səfərovu qəhrəmanlar kimi qarşıladı və hər yerdə ölkə rəhbərinə alqışlar yüksəldi. Belə bir siyasəti yalnız Böyük Heydər Əliyev siyasətinin davamçısı edə bilərdi və etdi. Biz güman edirik ki, xalqımız həqiqətən öz seçimini düzgün etmiş, İlham Əliyev cənablarını xalqımıza rəhbər seçmişdir. Cənab Prezidentin dünya dövlətlərinin rəhbərləri ilə apardığı ciddi və sərrast danışıqları Ramil Səfərovun azadlığa buraxılması ilə bitmir. Xalqımız inanır ki, Prezidentimiz bir gün Ramil Səfərov kimi Qarabağın azadlıq gününü də sürpriz şəkildə xalqa çatdıracaqdır. Güman edirik ki, xalqımız növbəti seçkilərdə Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyi üçün, Qarabağ torpaqlarının geri qaytarılması məsələsinə görə, yekdilliklə İlham Heydər oğlu Əliyev cənablarını yenidən prezident seçəcəklər.

Redaksiyadan

Müdafiə Nazirliyi Ramil Səfərova ev verib

Həbsdə olduğu müddətdə toplanan maaşı zabitə təqdim olunub

Macarıstandan Bakıya gətirilən və ölkə prezidentinin əfv sərəncamı ilə azad olunan Azərbaycan Ordusunun zabiti Ramil Səfərovun həbsdə olduğu müddətdə yığılıb qalmış məvacibi ona qaytarılıb.

APA-nın xəbərinə görə, bu gün Müdafiə Nazirliyində keçirilən görüşdə 8 il yarım müddətində toplanmış maaşı zabitə təqdim edilib. Bununla yanaşı, Müdafiə Nazirliyi tərəfindən ona ev də verilib. Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən APA-ya faktı təsdiqləyiblər.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Səfər Əliyev Ramil Səfərovu qəbul edərək onu mayor rütbəsi ilə təltif edib.

Ramil Səfərovun azadlığa çıxması Ermənistanı bir-birinə vurdu

İrəvanda Macarıstan konsulluğunun qarşısında bu ölkənin bayrağı ayaqlar altına atılıb.

Ermənilər Macarıstanda həbsdə saxlanılan Azərbaycan zabiti Ramil Səfərovun ölkəmizə ekstradisiya olunaraq əhf olunması ilə barışa bilmirlər. ANS PRESS-in Ermənistan mətbuatına istinadən verdiyi məlumata görə, ermənilər İrəvanda Macarıstan Konsulluğunun qarşısında etiraz aksiyası keçiriblər. Aqrissiv kütlə Macarıstan Konsulluğu qarşısında asılmış bu ölkənin bayrağını çıxararaq ayaqlar altına atıblar. Etirazçılar Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin fəaliyyətsizlikdə də günahlandırılıblar. Aksiya iştirakçıları erməni XİN-in öz fəaliyyətinə qiymət verməyə çağırıblar.

Xatırladaq ki, ötən gün Macarıstanda həbsdə olan Azərbaycan Ordusunun zabiti Ramil Səfərov Azərbaycana gətirilib. O, ölkə başçısının sərəncamı ilə əfv olunub.

Ramil Səfərov 2004-cü ilin yanvar ayında Müdafiə Nazirliyinin sərəncamı ilə NATO proqramları çərçivəsində Macarıstanın Budapeşt

şəhərində keçirilən 3 aylıq ingilis dili kurslarına ezam olunmuşdu. Vətənə dönməyə 20 gün qalmış - fevral ayının 19-da kurslarda iştirak edən Qurqen Markaryan adlı erməni zabiti Azərbaycan bayrağını təhqir etdiyinə görə qətlə yetirmişdi. Elə həmin tarixdə Budapeştin hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən həbs olunmuşdu. O, Budapeşt Şəhər Məhkəməsinin 13 aprel 2006-cı il tarixli hökmü ilə ömürlük azadlıqdan məhrum edilmişdi.

Azərbaycan XİN: ABŞ hökumətinin iki müstəqil ölkənin münasibətlərinə qarışması təəccüb doğurur

"ABŞ hökumətinin iki müstəqil ölkənin – Azərbaycan və Macarıstanın münasibətlərinə qarışması təəccüb doğurur.

Macarıstanın Azərbaycan zabiti Ramil Səfərova Azərbaycana qaytarması məsələsi iki ölkənin qanunvericiliyi çərçivəsində baş tutub. Biz, həmçinin anlayırıq ki, Amerikanın bu mövqeyi ABŞ-da seçkilər öncəsi daxili siyasi vəziyyətlə əlaqəlidir". APA-nın məlumatına görə, bunu Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Elman Abdul-

layev deyib.

E. Abdullayev həmçinin qeyd edib ki, Ermənistan rəhbərliyinin məsələyə iştirak etməsi onların aqressivliyini və terrorçuluq cəhdlərini nümayiş etdirir:

"Ermənistanın hazırkı rəhbərliyi Xocalı soyqırımının törədilməsində, işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında etnik təmizləmə aparılmasında birbaşa iştirak edib. Ermənistan rəhbərliyi üçün terror adı hala çevrilib. Azərbaycan dövləti başda prezident İlham Əliyev olmaqla hər zaman Azərbaycan xalqının və bütün soydaşlarımızın müdafiəsində dayanıb, dayanır, bundan sonra da dayanacaq. Nə Ermənistan, nə digər hansısa ölkə Azərbaycanla bu tonda danışa bilməz. Xüsusən o halda ki, Azərbaycan tam olaraq qanunlar əsasında hərəkət edir", - deyə XİN sözcüsü vurğulayıb.

Ankarada Ramil Səfərova dəstək aksiyası keçirilib

APA-nın Türkiyə bürosunun məlumatına görə, ASİMDER (Asılsız Erməni İddiaları ilə Mücadele Dərnəgi) tərəfindən təşkil edilən və Macarıstanın Ankaradakı səfirliyi qarşısında keçirilən aksiyada Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları və İrandan olan azərbaycanlılar iştirak ediblər. Aksiya iştirakçıları yaydıqları bəyanatda Macarıstan məh-

kəməsinin Ramil Səfərova qarşı hökm çıxararkən yüngülləşdirici motivləri nəzərə almadığını vurğulayaraq, bu ölkədən onun işinə yenidən baxılmasını tələb ediblər. Bəyanatda Ramil Səfərovun cəzasının qalan hissəsinin Azərbaycanda çəkəməsinin vacibliyi vurğulanıb. Macarıstanın Ankaradakı səfirliyinin yüksək rütbəli əməkdaşı aksiya iştirakçıları

ilə görüşəndən sonra onların yazılı bəyanatını qəbul edib, ölkəsinin dəyərləndirməsindən sonra aksiya təşkilatçılarının məlumat verəcəyini bildirib. Qeyd edək ki, R. Səfərov Macarıstanda erməni zabiti Qurqen Marqaryanı öldürməkdə təqsirli bilinərək, Budapeşt Şəhər Məhkəməsinin 2006-cı il 13 aprel tarixli hökmü ilə ömürlük azadlıqdan məhrum edilib.

Türkiyədə PKK yük qatarı və hərbi maşına hücum edib

Partlayış nəticəsində maşında olan 3 əsgərin yaralandığını xəbər verib. Türkiyənin Van şəhərində PKK yük qatarına və hərbi maşına hücum ediblər. Rəsmilərin verdiyi məlumata görə, demiryolu üzərində yerləşdirilmiş partlayıcının işə salınması nəticəsində dörd vaqon relsdən çıxıb. Hadisə yerinə tələsən hərbi avtomobil isə yol kənarına yerləşdirdiyi minaya düşüb. Polis partlayış nəticəsində maşında olan 3 əsgərin yaralandığını xəbər verib. Onlardan birinin vəziyyətinin ağır olduğu bildirilir. Hadisə ilə bağlı bölgədə eməliyyatlar başlanılıb. anspress.com

Gürcüstan Rusiya ilə sərhədi minalayır

Müvafiq işlər Dağıstanla həmsərhəd zonda aparılır Gürcüstan tərəfi Rusiya ilə sərhədi minalamağa başlayıb. ANS PRESS-in gürcü mediasına istinadən yaydığı məlumata görə, Gürcüstanın Müdafiə Nazirliyinin mühəndisistehkamçı dəstələri Lopota dərəsində müvafiq işlər aparır. Məqsəd sərhədin həmin hissəsini tamamilə minalamaqdır. Gürcüstan Rusiya tərəfindən yaraqlıların keçəcəyindən ehtiyat edir.

Hələbdə aviabazaya hücum dəf edilib

Üsyançılar hökumət qüvvələrinin imkanlarını məhdudlaşdırmağa çalışırlar. Suriyanın Hələb şəhərində hökumət qüvvələri üsyançıların aviabazaya hücumunu dəf edib. Bu barədə Suriyanın rəsmi mənbələri xəbər verir.

Son günlər üsyançılar Hələbdə hərbi bazalara bir neçə dəfə hücum ediblər.

Üsyançılar bununla hökumət qüvvələrinin havadan əməliyyatlar üçün hərbi təyyarə və helikopterlərdən istifadə etməsinin qarşısını almağa çalışırlar.

Qeyd edək ki, dünən Hələb və

Dəməşq, eləcə də bir neçə başqa rayonlarda davam edən döyüşlərdə 100-dən çox adamın öldüyü bildirilir.

Ermənilər Qarabağa Suriyadakı həmyerlilərini köçürmək istəyirlər

Erməni mətbuatı bu məsələyə diqqət ayırmağa başlayıb.

Son zamanlar Ermənistanın kütləvi informasiya vasitələri vətəndaş müharibəsi gedən Suriyadakı həmyerlilərinə çox diqqət ayırmağa başlayıblar. Onları sadəcə Dağlıq Qarabağda yaşamağa çağırırlar. Xüsusi ilə qeyd edirlər ki, köçənlərə icarə haqqı olmadan uzun müddət istifadə üçün evlər veriləcək.

Düzdür, əvvəl azərbaycanlıların yaşadığı Dağlıq Qarabağda boş evlər və torpaqlar yetərincədir. Ancaq hətta Ermənistanın özündən belə heç kim Ermənistanın özü kimi gələcəkdə yaxşı perspektivi olmayan qondarma respublikaya gəlmək istəmir.

İrəvan nəşrlərinin yazdığına görə,

Suriya erməniləri bura Hələb şəhərində müharibə getməsinə baxmayaraq gəlmək istəyirlər. Ancaq bu ölkədə müharibə əvvəl-axır bitəcək. Birdə ki, fəlakətləri öz ocağının başında keçirmək daha asandır nəinki yad ocaq ətrafında.

Ermənistanın təbliğat maşını səmərəsiz işləyir. Bəlkə onlar Afrikanın yoxsul ölkələrinə diqqət yönəltməlidir? Düzdür, bundan sonra Qarabağ sakinlərinin dərisini rəngi bir az tündləşəcək, ancaq bu qorxulu deyil. Əvəzində əhalinin sayı bir az artacaq. Yoxsa axşamlar evdən çıxmaq o qədər də xoş deyil - ətrafda canavar və çaqqaldan başqa heç kim yoxdur.

Belə ki, cənab çağırışçılar, bəlkə Afrikaya nəzər salasınız?

"Ayazn" Gənclər Birliyi Ramil Səfərovun Azərbaycana qaytarılması və əfv olunması ilə əlaqədar Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin binası qarşısında etiraz aksiyası keçirib.

APA-nın məlumatına görə, aksiya iştirakçıları prezident Serj Sarkisyanın Macarıstanla

Ermənistanda etiraz aksiyaları keçirilir, Edvard Nalbandyanın istefası tələb olunur, Milli Məclis növbədən kənar iclas çağırır

diplomatik münasibətləri dayandırmaq barədə qərarını alqışlasalar da, baş verənlərdə ölkə hakimiyyətini və diplomatları günahlandırılıblar.

Onlar bildirişlər ki, məhz hakimiyyətin və dipkorpusun sərəştərsizliyi sayəsində hadisələr bu cür inkişaf edib. Aksiya iştirakçıları bütün aidiyyəti şəxslərin vəzifələrindən azad edilməsini, lazım gələrsə, xarici işlər naziri Edvard Nalbandyanın da tutduğu postdan uzaqlaşdırılmasını tələb ediblər.

Gənclər hökumət yekun qərar verənə qədər Macarıstanla əlaqələri bərpa etməməyə çağırıblar.

Sonra aksiya iştirakçıları Macarıstan konsulluğu qarşısına yürüş edib, orda bu ölkənin bayrağını yandırdılar. Onlar konsulluğun binasını xırda pul, pomidor və yumurta atəşinə tutublar.

Ermənistan Milli Məclisi isə məsələ ilə bağlı sentyabrın 5-də növbədən kənar iclas keçirəcək. Milli Məclisin növbədən kənar iclas keçirməsi təklifi ilə prezident Serj Sarkisyan Təhlükəsizlik Şurasının avqustun 31-də keçirilmiş toplantısında çıxış edib.

Prezidentin təklifi ilə Ermənistan MM sentyabrın 5-nə iclas təyin edib.

Ermənistan Macarıstan ilə diplomatik münasibətləri dayandırır

Ermənistan Macarıstan ilə diplomatik əlaqələri dayandırır. APA-nın «Novosti-Armeniya»ya istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə Ermənistan prezidenti Serj Sarkisyan ölkədə akkredite olunmuş diplomatik nümayəndəliklərin təmsilçiləri ilə təcili müşavirədə bəyan edib.

«Mən rəsmi surətdə bəyan

edirəm ki, bu gün biz Macarıstan ilə diplomatik münasibətləri və bütün rəsmi əlaqələri dayandırırıq», deyə Sarkisyan bəyan edib. Ermənistanla Macarıstanın əlaqələri Budapeştin Macarıstanda ömürlük həbs cəzasına məhkum edilmiş Ramil Səfərova Azərbaycana ekstradisiya etmək barədə qərarından sonra gərginləşib. anspress.com

Yaxın Şərqdə “kürd baharı” olacaqmı?

Amerikalı analitiklər fərqli fikirlər səsləndirirlər

Bəzi qərb analitikləri bu gün Yaxın Şərqdə baş verən proseslərin tədricən “ərəb baharı”ndan “kürd baharı”na çevrilməsi ilə bağlı narahatlıqlarını gizlətmirlər.

Kürd separatizmi yeni deyil və on illərdir ki, Türkiyə, Suriya, İraq siyasətinin mərkəzindədir. Lakin son vaxtlar vəziyyət dəyişib.

Belə ki, Əsəd rejimi kürd rayonlarına “muxtariyyət”in verilməsindən danışır və bu sahədə təhlükəsizliyin təminatı ilə bağlı kürd yaraqlılarına səlahiyyətlər verib. Bundan əlavə, İraqın şimalında özünü idarəetmə təcrübəsi də regionda kürd separatizmini gücləndirib. Odur ki, çoxları belə hesab edirlər ki, Suriya rejimi heç zaman İraqda olduğu kimi, kürd rayonlarına öz nəzarətini qaytara bilməyəcək.

Eyni zamanda Suriyada

kürdlərin fəallaşması Türkiyədə PKK yaraqlılarının fəallaşmasına səbəb olur.

Vaşinqtondakı bəzi analitiklər bunu nəzərə alaraq, ABŞ-ın kürd məsələsi ilə bağlı mövqeyini tənqid etməyə başlayıblar. Eks-prezident Ronald Reyqanın müşaviri Patrik Byukenen “Yeni dünya iğtişələri” adlı məqaləsində bildirir ki, İranla müharibə bu ölkədə kürd anklavının yaradılması və azərbaycanlı əhalinin, bəluç və şiə ərəblərinin yerləşdiyi rayonların İrandan ayrılması ilə başa çata bilər.

Truman Milli Təhlükəsizlik Mərkəzinin eksperti Couşua Volker “Turan”a bildirib ki, “kürd baharı” anlamı yalnızdır, lakin İraqın şimalında və Suriyada muxtar respublikalarda kürdlərə nəzarət şübhə doğurmur. Aydın ki, Türkiyədə də kürd məsələsi ilə bağlı birtərəfli qərar ola bilməz.

O, ABŞ-ın bu məsələdə siyasətinə toxunaraq deyib ki, Vaşinqton sakinlərin öz taleyini həll etmək imkanları əldə etdiyi

regionda vakuumda fəaliyyət göstərə bilməz.

Digər analitik, Vaşinqton Milli Strateji Araşdırmalar İnstitutundan doktor Deniz Natali deyib ki, Əsəd tərəfindən Suriyanın kürd regionlarına müstəqilliyin verilməsini onlara muxtariyyətin verilməsi hesab etmir. Suriya rejimi Türkiyəyə bitişik ərazilərdə vəziyyətə nəzarət etmək üçün kürdlərdən istifadə edir. Buna baxmayaraq, ehtimal var ki, Əsəd Ankara ilə razılaşma əldə edəcək və kürd yaraqlıları sərhəd rayonlarından uzaqlaşdırılacaq, necə ki, 1999-cu ildə PKK lideri Öcalan Suriyadan çıxarılmışdı. Lakin İraq kürdlərinin suriyalı həmtayfalarına təsiri böyükdür və hətta Əsəd rejimi davam gətirsə belə, kürd separatizmini nəzarət altında saxlamaq çətin olacaq.

Türkiyədə kürdlərə gəlcə, onlar Suriyadakı vəziyyətdən istifadə edərək Şərqi Türkiyədə öz təsirini mümkün olduğu qədər artırmaq istəyir. Əsasən Türkiyə kürdlərinin özünü idarə etməsi məsələsi qoyulur.

Ankaranın kürd liderlərindən biri- Barzani ilə danışıqlar aparmaq cəhdinə gəlincə, onun Suriya kürdlərinə təsiri azdır, Volker hesab edir. O həmçinin Türkiyə qoşunlarının Suriyaya yeridilməsi ehtimalının yekunlarını skeptik qiymətləndirib.

Ekspert hesab edir ki, “kürd baharı” termini kürdlərin despotik rejimlərə qarşı etirazlarda iştirakı anlamında tətbiq edilə bilər. Suriya kürdləri avtoritar rejimlər tərəfindən sıxışdırılan istənilən azlığın etdiyini edir. Regionun gələcək siyasi xəritəsi, İran, İraq, Suriya, Səudiyyə Ərəbistanı və digər ölkələrin dəyişəcəyi, xəritədə Kürdüstanın yer alacağı barədə bəzi ekspertlərin ehtimallarına

toxunan ekspert bunu “spekulyasiya” adlandırıb. “Bəzi analitiklərin hesab etdiyi kimi, sərhədləri dəyişmək elə də asan deyil. Əslində müasir dünyada mübahisəli ərazilərin əksəriyyəti, o cümlədən kvazidövlətlər siyasi qeyri-müəyyənlik vəziyyətində qalır və milli icmalarla mərkəzi hakimiyyət orqanları arasında daimi münaqişə mənbəyi olur.

Bu cür dəyişikliklər ağlabatan deyil, həm də o səbəbdən ki, beynəlxalq birlik və ya heç olmasa bir region dövləti onu tanımır. Odur ki, belə dəyişikliklər çətin ki, reallıqda baş versin və bu, siyasi reallıqda yox, təxəyyüldə qalacaq, Volker hesab edir. **azadliq.az**

Suriyadakı qırğın yalnız kürdlərə xeyir verir

PKK-nın Suriya qanadı 4 şəhərə nəzarəti ələ keçirib, Məsud Bərzani qüvvə göndərib, Qamışliya hücum hazırlıq görüldür Suriyada prezident Bəşər Əsədə sadıq ordu bölmələri və müxalif Suriya Azadlıq Ordusu paytaxt Dəməşq və ölkə iqtisadiyyatının paytaxtı sayılan Hələb şəhərində qanlı savaşa başladığı bir vaxtda kürdlər hərəkət keçiblər.

Lent.az-ın Türkiyə mətbuatına istinadən verdiyi məlumata görə, Suriyada PKK terror təşkilatına yaxın partiyaların silahlıları döyüşsüz 4 şəhərə nəzarəti ələ alıb. Bura Haske əyalətindəki Amude və Derik, Hələb əyalətindəki Kobaini və Afrin şəhərləri daxildir. Xüsusən strateji əhəmiyyətə malik və neft bölgəsi olan Derik şəhərinin kürd silahlılarının nəzarətinə keçməsi diqqət çəkir. Şimali İraq Kürdüstan Muxtariyyətinin rəhbəri Məsud Bərzani təkzib etməyə çalışsa da, İraqdakı kürd silahlılarının Suriyadakı bu bölgələrə göndərildiyi bildirilir. Kürdlər silahlı qüvvələrini cəmləşdirərək gələcəkdə yaradacaqları müstəqil dövlətin mərkəz kimi gördükləri Qamışli şəhərinə hücum hazırlayırlar. Qamışli şəhəri hələ ki, Bəşər Əsədə sadıq ordu bölmələrinin nəzarətindədir.

Kürd silahlıları nəzarətə götürdükləri şəhərlərə müxalif Suriya Azadlıq Ordusunun da döyüşçülərini buraxmır və bu bölgənin Böyük Kürdüstanın bir

parçası olduğunu bəyan edirlər. Bu gün Suriya Azadlıq Ordusunun Səlahəddin Əyyubi Birliyinin komandiri görüntülü bir bəyanat yayaraq, PKK-nın Suriyadakı qanadını təhdid etməsi də diqqət çəkir. O deyib: “Qatil PKK qüvvələrinə xəbərdarlıq edirik, vahid Suriya bizim qırmızı cizgimizdir”.

Xatırladaq ki, ABŞ və müttəfiqləri İraqı işğal edəndən sonra ölkədə müqavimət hərəkatını yatırmaq üçün məhz kürd kartını işə salıblar. İraqın şimalında Səddam Hüseyn rejiminə qarşı mübarizə aparmış, rəhbəri Cəlal Tələbani olan İraq Kürdüstan Yurdsevərlər Birliyi və rəhbəri Məsud Bərzani olan İraq Kürdüstan Demokrat Partiyasını bir araya gətirərək, Şimali İraq Kürdüstan Muxtariyyətinin yaradılması üçün zəmin hazırlayıblar. Daha sonra da İraq Konstitusiyasında dəyişiklik olunub, muxtariyyətin yaradılması qanunlaşdırılıb, Məsud Bərzani muxtariyyətin rəhbəri seçilib, Cəlal Tələbani isə İraq prezidenti postuna gətirilib. Ancaq heç kimə sirs deyil ki, bu gün Şimali İraq Kürdüstan Muxtariyyəti faktiki müstəqil dövlətdir və Türkiyəni

parçalamağa çalışan PKK terror təşkilatının əsas bazaları da məhz Şimali İraq dağlarındadır. Məsud Bərzani Suriyada proseslər başlayan zaman da ortaya çıxıb, ABŞ-a səfər edərək prezident Barak Obama ilə görüşüb.

Məhz bu görüşdən bir müddət sonra Suriyada PKK-ya yaxınlığı ilə seçilən partiyanın rəhbərliyini və kürdlərin bölgədəki digər nüfuzlu qruplaşmasının əsas simalarını Ərbildə bir araya gətirib. Həmin görüşdən sonra Türkiyə mətbuatı yazmışdı ki, Məsud Bərzani bu görüşdə ABŞ səfərindən söz açıb, Suriyadakı kürd qruplarının Vahid Kürdüstan ideyası ətrafında birgə mübarizəyə başlayacaqları təqdirdə hər cür yardım vəd edib.

Son proseslər isə göstərir ki, Suriyada hakimiyyət və müxalifət arasında qanlı müstəviyə keçən mübarizədə yeganə qansız qazanc əldə edənlər kürdlərdir. Lakin proseslərdən ən çox ziyan çəkənlərdən birinin də bu gün Suriya müxalifətinə ciddi dəstək verən Türkiyənin olacağı qaçılmaz görünür. Çünki Suriyada kürdlər yaşayan bölgələr məhz Türkiyə sərhədi yaxınlığında yerləşir.

Bu bölgələrdə PKK terror təşkilatının Suriya qanadının üzvlərinin sərbəst hərəkatı nəticəsində bu ərazilərdən Türkiyəyə qarşı terror aktlarını planlaşdırması asanlaşacaq. Əslində kürdlər üçün bölgədə böyük dövlət qurmaq istəyən böyük güclərin də əsas hədəfinin əslində Türkiyə olduğu sirs deyil... **lent.az**

ASALA Türkiyəni hədələyib

“Türkiyənin Suriyanın erməni icmasının təhlükəsizliyini təhdid edən istənilən birbaşa və ya dolaylı hərbi əməliyyatı cavabsız qalmayacaq”. APA-nın məlumatına görə, bu bəyanatla ASALA erməni terror təşkilatı çıxış edib.

Erməni və xarici mətbuatda ingilis dilində dərc olunan bəyanatda qeyd olunur ki, Türkiyənin qonşu dövlətlərə qarşı yeritdiyi siyasət yekunda onun özünün regionda təcrid olunmasına aparır: «İraqın suverenliyinə təhlükə, Suriyadakı böhrana birbaşa hərbi müdaxilə, Ermənistanın 20 illik blokadası, İrana qarşı ikiüzlü siyasət, Kipr və Yunanıstana qarşı torpaq iddiaları, kürdlərin təqib olunması Türkiyəni regionda qeyri-sabitlik mərkəzinə çevirib».

«Biz Türkiyənin progressiv ictimaiyyəti və ziyalılarını xəbərdar edirik ki, Osmanlı imperiyasının bərpası ideyası əvəzində, onlar öz qaranlıq keçmişi ilə barışsınlar, digər xalqların və qonşu dövlətlərin hüquqlarına hörmətlə yanaşsınlar. Əks halda bu, əsrlərlə Türkiyəyə qarşı toplanan nifrəti və düşmənçiliyi daha da artıracaq», - deyərək bəyanatda vurğulanır.

Suriyadakı ermənilər də fəallaşdı

Suriyanın şimalında Kobani şəhərinin idarəçiliyi erməni və kürdlərin əlinə keçib. Əhalisinin böyük əksəriyyətinin kürdlər təşkil etdiyi Kobanidə (Əyn əl-ərəb) Xalq parlamenti yaradılıb. Bu orqanın 33 üzvü var və onlar 350 minlik şəhərə rəhbərlik edəcəklər.

“Timeturk” xəbər portalının məlumatına görə, Kobani nəzarəti hakimiyyət qüvvələri tərəfindən yerli əhaliyə verilən şəhərlər siyahısına daxildir. Bu şəhərdə toqquşmalar olmayıb, həyat öz normal axarında davam edir. Şəhərin təhlükəsizliyi üçün şəhərdə postlar quru-

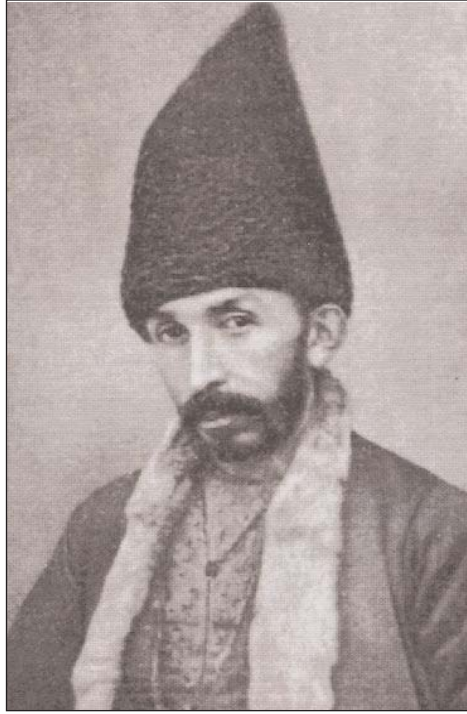

lub, orada gənclərdən ibarət silahlılar növbə çəkirlər. Şəhərin divarlarına isə bütün kürd partiyalarının birləşməsinə simvolizə edən TEV-DEM rənglər əks olunub. Şəhəri idarə edəcək şura yaradılıb. Tərkibinə 33 nəfərin daxil olduğu bu quruma kürdlərdən başqa ərəb və ermənilər də daxildirlər.

Əvvəli ötən sayımızda

SEYİDİN ƏHVALATI

Həmin gün ermənilərlə müsəlmanların barışıq elan edilərək hər iki millət arasında sülh yaradıldıqdan sonra kəndistan yerindən olan və orada alverlə məşğul olan bir seyid evlərinə tərəf gedirdi. Seyid erməni küçəsi ilə bulvarın yanından gəlib keçəndə onunla tanış olan bir erməni qabağına çıxdı. Hal-əhval etdikdən sonra erməni dedi ki, bu evdə satılmalı bir palaz var. Gedək onu sənə alım. Bu şərtlə ki, əgər ucuz alsam, mənə dəllallıq pulu verməlisən. Seyid onunla razılaşdı. Onlar bir az getdikdən sonra qabaqlarına iki yapıncılı qımdat çıxdı. Onlar ermənəcə bir-birindən soruşdular ki, seyidi harada aparıb öldürsünlər. Biri dedi ki, əvvəl gerek Kiki Kələnterova deyək, ondan sonra öldürək. Seyid erməni dilini bildiyindən bu danışıqların hamısını başa düşürdü. Əhvalatın nə yerdə olduğunu derk edən seyid daxilən həyəcanlansa da, öz həyəcanını büruzə vermədi. Əvvəl istədi ki, qaçsın, lakin buna heç bir fürsət olmadığını görüb vəziyyətdən çıxış yolu axtarmağa başladı. Ermənilərdən biri digərinə dedi ki, siz onu söhbətə tutub saxlayın, mən gedim Kikiyə məlumat verim. Bir azdan erməni geri dönərək öz yoldaşlarına buyurdu ki, seyidi

ƏLAVƏ: Şəvval ayının 12-də Qalaya vətənpərvər şəxslərdən bir məktub gəldi. Məktubda qeyd edilirdi ki, yollar çox qorxulu olduğuna görə müsəlmanlar bu tərəfə səfər etməsinlər. Həmin gün Bağlar tərəfdən gələn cənab Haşım Vəzirzadə nəslindən olan Cəfər bəyin sərkərdəliyi ilə bir neçə yüz

unu yandırdılar və əllərinə keçən erməniləri qətlə yetirdilər.

Xəlifələrin arasında Qasım adlı çox qeyrətli və işgüzar bir cavan vardı. O, bu hücumda ermənilərlə çox böyük cəsəret və qəhrəmanlıqla vuruşurdu. Qasım dörd erməni öldürmüşdü. Birdən ona bir güllə dəyib onu yerə sərtdi. Kosalar kəndindən olan bu cavan döyüş meydanında qəhrəmancasına həlak oldu. Onun cənazəsini Kosalar kəndinə gətirdilər. Molla Qalada olduğundan bir neçə nəfəri at və qatırla molları gətirmək üçün oraya göndərdilər. Yolda onları ermənilər Yel dəyirmanı qayasından və Qaybalı kəndindən atəşə tutdular. Onlar at və qatırlarını buraxıb böyük çətinliklərlə daşların arxasıyla gəlib Qalaya çatdılar. Gələn kişilərdən biri Qalaya çatan kimi çığıra-çığıra camaata xəbər verdi ki, ermənilər davaya gəlirlər. Camaat dükən-bazarı bağlayıb, cavanlar silahlanıb səngərlərə doluşurlar. Əhvalatı belə görün vilayət hakimi müsəlmanları sakitləşdirərək deyilənlərin hamısını yalan olduğunu söyləyir.

Bağlardan olan atlılar və piyadalar isə dalbadal erməni kəndlərini yandıra-yandıra gəlib Xoramord kəndinə çatdılar. O kənddə də xeyli erməni öldürüb evlərini yandırdılar, mallarını isə qənimət kimi ələ keçirdilər.

Ə L A V Ə: Bir neçə gün bu əhvalatdan qabaq dörd nəfər müsəlman Süleymanlı

xəbərdar olub başqalarına da məlumat verdilər. Səngərdə dayanmış müsəlmanlar bu qədər erməniyi gören kimi bir-iki güllə atdılar. Ermənilər isə hər səngərə yüzə qədər tufəngdən atəş açdılar. Odur ki, səngərdəkilər atəşin belə çoxluğundan vəhşətə gəlib səngərlərdən kəndin içərisinə qaçdılar. Ermənilər isə səngərləri tutaraq kəndə daxil oldular. Onlar Hacı Təhmirezin evini ələ keçirərək hər tərəfdən ona od vurdular. Qımdatlardan ikisi sevincindən evin balkonunda şadlıq edirdilər. Belə ki, biri əl çalıb, o birisi oynayırdı. Bu zaman Malıbəylinin igidləri və tufəngdarları əhvalatı belə gören kimi nəre çəkib hər tərəfdən ermənilərin üzərinə hücum çəktilər. Bir cavan müsəlman Hacı Təhmirezin evinin balkonunda oynayan erməniyi sinəsindən nişan alaraq ələ vurdu ki, erməni bircə dəfə çığırib yerə yıxıldı. Həmin cavan bir güllə də çəpik çalan qımdata vurdu. O da bərk qışqırıb o biri erməninin yanına yıxıldı.

Müsəlmanlardan bir atlı Xankəndinə, o birisi isə Qalaya xəbər gətirib onlardan kömək tələb etdilər. Dərhal Qalada cavan müsəlman döyüşçüləri toplaşaraq Ağa Şamil və Bəşir bəyin rəhbərliyi altında Malıbəyliyə tərəf yollandılar. Xankəndindən isə bir dəstə müsəlmanlar kazaklarla birlikdə Malıbəyliyə gəldilər. Qaladan və Xankəndindən kömək gələni kimi Malıbəyli

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında Kürd xalqının rolu

Kikinin əmri ilə öldürüb onu da papaqçını basdırdığınız yerdə basdırın. Bundan sonra onların hər üçü üzərinə hücum çəkib qollarını tutdular və toqqanı açıb boynuna bağlayıb çəkə-çəkə bir həyətə gətirdilər.

Evdən bir övrət çıxıb dad-fəryad elədi ki, bunu burda öldürməyin. O gün papaqçını öldürərkən uşağım qorxaraq naxoşlayıb. Övrətin etirazından sonra onlar seyidi evdən çıxartdılar. Övrət isə darvazanı onların arxasınca bərk-bərk bağladı. Ermənilər seyidi evdən çıxardıqdan sonra fikirləşdilər ki, onu harada öldürsünlər. Bu zaman birdən yolun o biri tərəfindən hay-küy qalxdı. Bir müsəlman çığırdı ki, tut məni görüm necə tutursan. Kəndistan yerindən olan bu müsəlman atın üstündə getdiyi yerdə iki erməni onun üstünə hücum çəkərək tutub öldürmək istəsələr də, gücləri çatmır. Bu seyidin yanında olan ermənilərdən biri onunla qaldı, ikisi isə o biri ermənilərə köməyə gətdilər. O biri erməni seyidi orada olan çuxura salmaq istəyərkən, seyid toqqandan tutub erməniyə müqavimət göstərir. Yer yaş olduğundan seyidin göstərdiyi müqavimət nəticəsində erməninin ayağı sürüşüb yıxılır və toqqa əlindən çıxır. Seyid fürsəti əldən verməyib erməni qalxanacan müsəlman məhəlləsinə tərəf xeyli qaçdı. Qaçarkən yolda seyid bir neçə dəfə yıxılsa da, qalxıb yenə də, öz yoluna davam edirdi. Nəhayət, müsəlman məhəlləsinə çatdıqdan sonra sakitləşdi.

Ə L A V Ə: O günün sabahısı erməni qəbristanlığında bir erməni öldürüldü. Ermənilər əhvalatdan xəbərdar olan kimi gedib divana şikayət etdilər. Divan isə cənab qazinin yanına gələrək ona bildirdi ki, ermənilər qatili tələb edirlər. Qazi ərz etdi ki, sizinlə gəldiyimiz razılaşmaya əsasən biz ancaq şəhərdə baş verən hadisələrə cavabdeh olacağıq. Şəhərdən kənar baş verən hadisələrə isə biz müdaxilə etməyəcəyik. Çünki bu ölüm hadisələrinin əksəriyyətini ermənilər özləri eləyib, müsəlmanların üstünə böhtan atırlar. Odur ki, bunların heç birinin müsəlmanlara dəxli yoxdur.

atlı və piyada gəlib erməni kəndlərini mühasirəyə aldılar. Digər tərəfdən isə Piçənis və başqa kəndlərin kürdlərindən də yüzə yaxın atlı və piyada gəlib erməni kəndlərini mühasirəyə aldılar. Xəlifəli tayfasından olan müsəlmanlar kürdlərlə danışıq apararaq bu

nəticəyə gəldilər ki, onların hərəsi bir tərəfdən erməni kəndlərinin üzərinə hücumu keçsinlər. Kürdlərin sərkərdəsi İbrahim bəy idi. Onlar, yeni İbrahim bəyin dəstəsi əvvəlcə Kiki Kələnterovun yaşadığı Cəmili kəndinin üstünə yeridilər. Bu kənddə Kiki Kələnterovun yaxşı imarətləri var idi. Onun evində olan bəzi şeyləri qarət etdikdən sonra qalanını od vurub yandırdılar. Cəmili kəndindən bu hücum nəticəsində qaçanlar qaçmışdı. Qalanları isə qayaların arxasından, evlərin pəncərələrindən İbrahim bəyin dəstəsinə atəş açırdılar, müsəlmanlar isə çöldən onları gülləbaran edirdilər. Bu hücum nəticəsində bütün kənd yandırıldı və 11 nəfər erməni öldürüldü.

Həmin vaxt xəlifəli Xənəzək kəndinin üzərinə hücum çəkərək kəndin yarısından çox-

kəndi yaxınlığında yerləşən müşahidə məntəqəsinə yaxınlaşdılar. Həmin müşahidə məntəqəsində ermənilərin səngərləri var imiş. Hər gecə həmin səngərlərdə neçə nəfər erməni keşik çəkərmiş. Dörd nəfər müsəlman yavaş-yavaş həmin səngərlərə yaxınlaşaraq gördülər ki, dörd nəfər erməni yemək süfrəsi açıblar. Biri ağacda kabab bişirir, o biriləri isə süfrəni düzəldir və şərab şüşələrinin ağzını açırlar. Dörd ədəd tufəngi isə kənarında baş-baş çatmışdılar. Müsəlman cavanları qəflətən sıçrayıb ermənilərin tufənglərini ələ keçirdilər və yenə də cəld səngərlərə girib tufəngləri ermənilərə tərəf tuşladılar. Ermənilər baş verən hadisədən dəhşətə gələrək, müsəlmanlara yalvarmağa başladılar ki, bizi öldürməyin, patrondaşları da sizə verəcəyik. Ermənilər patrondaşları çıxarıb atdılar. Müsəlmanlar patrondaşları götürdükdən sonra ermənilərin dördünü də güllələyib kəndlərinə qayıtdılar.

MALİBƏYLİ ƏHVALATI

Şəvval ayının 17-si, cümə axşamı Şuşakənddən, Daşkənddən, Muxətərdən, Keşişkənddən və Daşaltıdan neçə yüz erməni yığılaraq qımdatlarla məsləhətləşib belə qərara gəldilər ki, müsəlmanların qüvvələrini zəiflətmək məqsədilə kəndlərdən onları qovub təmizləsinlər. Bundan sonra Qalaya hücum çəkib müsəlmanların müqavimətini sındırmaq asan olacağını söylədilər. Ermənilər tökdükləri tədbirlərə əsasən birinci Malıbəylinin üstünə hücum çəkib oranı tar-mar etmək, ev-əşiklərini yandırmaq mallarını qarət etmək fikrində idilər.

Ermənilər bu məqsədlərini həyata keçirmək üçün səhər tezdən Malıbəylinin üzərinə hərəkət etdilər. Bu hücumda neçə yüz adam və kəl arabaları iştirak edirdi. Onlar kəl arabalarını müsəlmanların mallarını qarət edib aparmaq üçün gətirirdilər. Ermənilər Malıbəyli qiblə və qərb tərəfdən mühasirəyə aldılar. Hücum səhər tezdən olduğuna görə səngərdə olanlar yatmışdılar. Kəndin səhər tezdən oyananları hücumdan

cavanları hər tərəfdən ermənilərin üzərinə hücumu keçmişdilər. Hər iki tərəfdən güllə yağış kimi yağdı. Hacı Təhmirezin evinin balkonunda iki qımdat öldürüldükdən sonra ermənilər qaçmağa başladılar. Müsəlmanlar onları təqib edərək gülləyə tuturdular. Bu təqib zamanı daha doqquz erməni öldürüldü, neçəsi isə yaralandı.

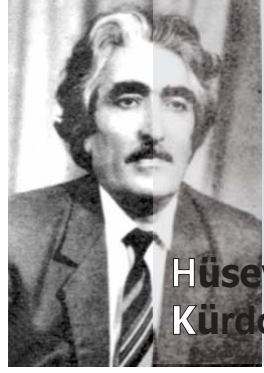
Ermənilərin Malıbəyliyə hücumunun başlanğıcında Hacı Təhmirezin evinin yanında vuruşma gedərkən müsəlmanlar evi hər tərəfdən gülləyə tuturdular ki, ermənilər oraya daxil olmasın. Bu zaman ermənilərin əlinə düşməsin deyərək bəzi qiymətli əşyalarını yığıb özləri ilə aparmaq istəyərkən iki övrətin erməni olduğunu güman edən müsəlman cavanları səhvən onları da vurub öldürmüşdülər.

Ermənilər Malıbəyldən çıxarıldıqdan sonra Xankəndindən və Qaladan gələn dəstələr gurultu ilə Malıbəyliyə daxil oldular və onlar Malıbəyli müdafiəçilərinə qoşularaq salavat və «Ya Əli!» nərələri çəkib cəsəretlə ermənilərin üzərinə hücum çəktilər. Ermənilərin gülləbaran edilməsi nəticəsində daha on beş erməni öldürüldü. Ermənilər vəziyyəti belə gören kimi pərə-n-pərən olub qaçmağa başladılar. Həmin həlak olan 15 nəfərin meyidini də götürüb kənarında saxladılmış və qənimət üçün gətirilmiş arabalara qoyub apardılar. Hacı Təhmirezin evində öldürülmüş 9 erməni meyidi isə oradaca evlə birlikdə yanmışdı. Qaçan erməniləri müsəlman döyüşçüləri gülləbaran edərək təqib edirdilər. Sonra daşların dibində, çökək və çuxur yerlərdə ölən ermənilərin meyidlərini saydılar. Onların miqdarı 80 nəfərə çatmışdı. Müsəlmanlar tərəfdən isə bu davada ölənlər Hacı Məhəmmədin bir cavan oğlu və Hacı Təhmirezin evindəki iki övrət olmuşdur.

Hacı Təhmirezin evində öldürülmüş 9 nəfər ermənindən beşi kazak çinovniki paltarları geyiniblərmiş ki, müsəlmanlar onları kazak bilib atəş açmasınlar.

Ardı var

BAYATILAR ŞEİRLƏR

**Hüseyin
Kürdoğlu**

HÜSEYN KÜRDOĞLU

Min oldu neçə dərdim,
Göz yaşım içə dərdim.
Dar gəlir pətək sinəm,
Uçurur beçə dərdim.

Hər kəsin öz tayı var,
Hər baxtın öz payı var.
Artıq bir yaranış yox,
Ulduzun da sayı var.

Gülü dərdim,
Bağçadan gülü dərdim.
Aparım almadı yar,
Saraldı gülü dərdim.

Təzə narı,
Ağ köksün təzə narı.
Sən şirin bal çiçəyi,
Mən qaçıb təzən arı.

Ayca pəri,
Gözəldir ayca pəri.
Qara bulud – qara saç,
İpəkdən ay çəpəri.

Ağrı mindi,
Belimə ağrı mindi.
Canımdan əl çəkmişəm,
Can olub ağrı indi.

Neyləsin fağır canım,
Mənim qanbağır canım.
Qovaq tozuna döndü,
Ağrıdan ağır canım.

Qara dərdim,
Ağ səpdim, qara dərdim.
Dağlarda qarmı qalar,
Söyləsəm qara dərdim.

Üzə dərdim,
Yar gəlib üzə dərdim.
Qəlbimdə gizləmişdim,
Tez çıxdı üzə dərdim.

Bu dağda qurd uladı,
İçimdə dərd uladı.
Viran qoydu yağılar,
Kimsəsiz yurd uladı.

Könlümün yarı gəlməz,
Aşib dağları gəlməz.
Yarsız çiçək bəslədim,
Üstünə arı gəlməz.

Gün düzdən,
Tez gedəydi gün düzdən.
Hər gecə yuxuma gəl,
Nə fayda bu gündüzdən.
Tel incə,
Tavar sazda tel incə.
Şimşək yandıra bilməz
Bu sənəmin telincə.

Qarı qaldı,
Zirvənin qarı qaldı.
Dağlar gəlinə döndü,
Qış elə qarı qaldı.

Yazı qaldı,
Yazandan yazı qaldı.
Qışa dönmüş ömrümün
Şerimdə yazı qaldı.

Dağlardan iri dərdim,
Yandırır Kürü dərdim.
Malım yox, davarım yox,
Çoxalır sürü dərdim.

Sarı şanlar,
Pətəkdə sarı şanlar.
Hanı çiçək könlümə
Arı tək sarışanlar?

Şairəm, qəm üstəyəm,
Həsət, ələm üstəyəm.
Ayırma sözdən məni,
Bu gün qələm üstəyəm.

Gecə qarı,
Novruzun gecə qarı.
Günəşli gündüz – gəlin,
Qaranlıq gecə qarı.

Çiçəyə həmdəm arı,
Sızıldar dəm-dəm arı.
Mənim bağrımdan keçir,
Dünyanın qəm damarı.

Payız aşdı hasarı,
Bağ boyandı ha sarı.
Bağrım yarası bitməz,
Ha məlhəm qoy, ha sarı.

Daş-divara çək məni,
Baxtıqara çək məni.
Dərdim dar ağacımdır,
Gətir, dara çək məni.

Giley sözün az göndər,
Dərdimə bir saz göndər.
Mənə qoşduğun sözü
Xəzəl üstə yaz göndər.

Həm günsən, həm ay mənə,
Gül yolladın pay mənə.
Daşqın çaydır həsrətin
Boy verməz bu çay mənə.

Çoxalır insan qəmi,
Dünyanın ümman qəmi.
Qara geymiş gəлиндir
Könlümün hicran qəmi.

Sözüm çoxdur deməli,
Uzaqdır həmdəm əli.
Gözlərimin altına
Qara çəkdi qəm əli.

İki həmdəm arası –
İki aləm arası.
Dərdinə dözə bilməm,
Gülümşə qəm arası.

Uca vüqarım çinar,
Qoca simsarım çinar.
Başında leylək yatır,
Dibində yarım, çinar.

Kölgədəyəm, gündəyəm,
Haqq çağırın sindəyəm.
Eyvanın qibləm olmuş,
Söylə, hansı dindəyəm?!

Çöllərə qırov düşdü,
Xəyalıma ov düşdü.

Laçının həsrətindən,
Qanıma alov düşdü.

Göy gülə,
Bulud keçə, göy gülə.
Bənzəyir busə yeri
Ağ sinəndə göy gülə.

Qəmdir, bəladır soyum,
İzin üstə üz qoyum.
Sinəm gözüm yaşından
Oyuldu oyum-oyum.

Sizə sözü var hələ,
Əsməsin ruzgar hələ.
Ölüm qapıda dursun,
Gözləsin məzar hələ.

Zaman soraqlar bizi,
Ayrılıq haqlar bizi.
Bürsün boz dumana,
Gizləsin dağlar bizi.

Çıxınca gündüzə mən,
Çökdüm axır dizə mən.
Dünyaya etibar yox,
Söykənmişəm sözə mən.

Çəkməsin sözü azar,
Dilimdən sözü azar.
Eldən ayrı şairin
Özünə sözü məzar.

Ağ gündən əlim çıxdı,
Baxtıma zülüm çıxdı.
Yox dediyin bir ildir,
Ölmüşəm, ilim çıxdı.

Yeləsən,
Eyvanımız yeləsən.
Saçlarının ətrindən
Ver gətirsin yelə sən.

Köçə sən,
Köçünü qat köçə sən.
Eldən ayrı düşüncə,
Bu dünyadan köçəsən.

Yandı bağrımın başı,
Hanı könlü sirdaşı?
Canım ki, sapa döndü,
Düzülür gözüm yaş.

Yara dağ,
Məskən idi yara dağ,
Sızlar elsiz-obasız
Qaya köksü yara dağ.

Qara düşər,
Göz altda qara düşər.
Belə baxma saçıma
Gözlərin qara düşər.

Sarı düşər,
Payıza sarı düşər.
Ömrün yaşıl yarpağı
Bərbəbir sarı düşər.

Arı düşər,
Ağ yağış arı düşər.
Yağış kəsər, gün çıxar,
Çəməne arı düşər.

Çəsmələrin nəm otu,
Həm suyu xoş, həm otu.
Gözəlsiz bulağa bax,
Cığırında qəm otu.

Olmasaydı

Dünyanın üyəyi qan ağlamazdı,
Əldən-ələ keçən zər olmasaydı.
Bəşərin qəlbində dərd çağlamazdı,
Pul zülmü fırladan pər olmasaydı.

Beşi sanamazdıq dördü bilməsək,
Namərdi sezməzdik mərdi bilməsək.
Sevinci duymazdıq dərdi bilməsək,
Zəhmət görünməzdi tər olmasaydı.

Dayaz bəlli etdi dərinə bizə,
Acı nişan verdi şirini bizə.
Pis dedi yaxşının yerini bizə,
Qorxaq bilinməzdi ər olmasaydı.

Qaranı görəndə ağ tanıdıq,
Şoranı görəndə bağı tanıdıq.
Təpəni görəndə dağı tanıdıq,
Tülkü tanınmazdı nə olmasaydı.

İnsanın göz yaşı gölə dönməzdi,
Heç kimin əməli feələ dönməzdi,
Şamilin qəzəbi selə dönməzdi,
Böhtan olmasaydı, şər olmasaydı.
Bir anam kürd, bir anam od

Çətin

Həyat həm şirindi, həm acı zəhər,
İçməmək də çətin, içmək də çətin.
Həyat həm zülmətdir, həm aydın səhər,
Seçməmək də çətin, seçmək də çətin.

Əkizləşib ömrün sevinci-qəmi,
Azdır dərdə yanan könlü həmdəmi.
Həyat bir sünbüllü, tikanlı zəmi,
Seçməmək də çətin, seçmək də çətin.

Gah sərin, gah şaxta, gah isti-bürkü,
Biresiz olmayıb əyninin kürkü.
Həyatın dağlardan ağırdı yükü,
Seçməmək də çətin, seçmək də çətin.

Dünya yaranandan ikibaşlıdı,
Kimi şad, kimisi gözüyaşlıdı,
Şamiləm, yolları yaman daşlıdı –
Seçməmək də çətin, seçmək də çətin.

Şeşələnməsin

Boş yerə özünü bənzədib şirə,
Tülkü kola girib meşələnməsin.
Tutub qulağından çəkərlər zirə,
Özgə yerinə peşələnməsin.

Acgöz el malını çapıb ötürdü,
Boynuna alçaqlıq yükü götürdü.
Ürəyi qərzədən kələ-kötürdü,
Nahaq cılalanıb şeşələnməsin.

Yerə düşəcəksə demə sözünü,
Daşa ağız açıb yorma özünü.
Çalış al həmişə işin gözünü,
Cəhd eylə üstünə iş ələnməsin.

Deyin atasından xəbərsiz bicə,
Burnu ovulanda dönəcək gicə.
Xalqın gəmisinə girib gizlicə,
Qoy eşənək atıb eşələnməsin.

Bir alçaq dindirdi müdrük babanı,
Cavab aldı: - İgid satmaz obanı.
Kişi el qəlbində qursun yuvanı,
Qoltuqlar altında guşələnməsin.

Başı uca olan, sür ömür, sür gün,
Kim səni nahaqdan eylesə sürgün.
Payını alacaq axırda bir gün,
"Mənəm-mənəm"- deyib nəşələnməsin.

Əməli yaramaz öyünüb şişər,
Şamil, ona yəqin qurular məhsər.
Elin qəzəbindən qırılıb düşər -
Özgə buynuzuyla şeşələnməsin.

Gördüm

Ələk-ələk etdim mən bu dövranı,
Astarını gördüm, üzünü gördüm.
Qənimi olubdu insan insanın,
Əyrisini gördüm, düzünü gördüm.

Şamil Əsgərov (Dəlidağ)

Şüşədə olsa da divlərin canı,
Axtarib tapmadım onu qıranı-
Zalımın günahsız eli-obanı,
Yandıran odunu, közünü gördüm.

Öz altından su yeridən samanın,
Pambıq ilə başı kəsən fərmanın,
Barmağı məkrli ala şeytanın,
Əllisini gördüm, yüzünü gördüm.

Şamil Dəlidağım, bədin, xəbisisən,
Yamanlığa, nahaq qana hərisin,
Çoxlarına tələ quran iblisin,
Axırda tələdə özünü gördüm.

Yerinə

Qız, qəlbini neyləmişən,
Qoymusan bir daş yerinə?
Əyri qılınc bağlamısən
Söylə niyə qaş yerinə?

Zülmət etmə al səhəri,
Saç nurunu, gözəl pəri.
Mənə acı-tünd zəhəri
Gəl yedirmə aş yerinə.

Qoy qınına kirpik oxu,
Sən Şamilin varı-yoxu.
Ürəyini açıb oxu,
Qan axıtma yaş yerinə

Çəkər

Gözəl, hüsnündəki o gözəlliyyə
Baxsa, gül-çiçək də xəcalət çəkər.
Bəs onda de görüm bu yazıq canım
Mən sənə baxanda nə halət çəkər.

Qamətin dastandır dildə, ağızda,
Görsə səni Şirin – o pəri qız da,
Gözəllər hesabı olan kağızda
Öz adı üstündən qara xətt çəkər.

Həsərin çoxunu eylədi xəstə,
Hər rəssamam dəyən düşsə də qəsdə
Gözəl camalını ağ kağız üstə
Rəfaəldə olan məharət çəkər.

Amandır Şamili eyləmə sayıl,
Gözün can almağa hamıdan qayıl.
Mən də can alanam dəyən əzrail –
Bircə baxışından xəsarət çəkər.

Deyirsən

Ay qız sənə nə müddətdir gözüm var,
Söyləməyə sinəm dolu sözü var.
Ürəyimdə alovum var, közüm var,
Amma sənə gör bir nələ deyirsən,
Necə danım, xatirimə deyirsən.

Sübh çağıdır, qayıdırsan bulaqdan,
Yerini tanıyışam uzaqdan.
Dayanışam dar ciğirdə bayaqdan
"Yol ver keçim, adam gələr", - deyirsən,
Necə danım, xatirimə deyirsən.

Dayanmayıb tez ötürsən yel kimi,
Hicran dərdi coşa gəlir sel kimi.
Soruşanda "göndərimmi elçimi?"
Gülümşəyib "anam bilər" deyirsən,
Axı, mənim xatirimə deyirsən.

Öcalan'sız barış olmaz

Türk Prof. Dr. Ahmet Özer: Devlet bir an önce Öcalan ile müzakereyə tekrar başlamalıdır. Şunu artık bilincə çıxartmaq lazım; masasız barış, Öcalan'sız masa olmaz.

Prof. Dr. Ahmet Özer, Abdullah Öcalan'ın Kürt sorununun çözümündə önəmli bir aktör olduğunu belirterek, sürecin olumsuz yöne evrilmemesi için devlet ve Öcalan arasındakı müzakereyə davam etməsi gerektiğini söyledi. Öcalan'ın Kürt sorununun çözümü için devlete sunduğu 3 protokole AKP Hükümeti'nin yaklaşımı ve gələn noktayı dəğərləndirən Prof. Dr. Ahmet Özer, AKP Hükümeti'nin Kürt sorununun çözümündə konsept dəğişikliyinə gittiğini və bunun təhləkəli nəticələr yaratacağı uyarısında bulundu. Türkiyə'də 30 yıldır denən 'silahla çözümün' təkrar devreyə konulduğunu bildirən Özer, AKP'nin 'konsept dəğişikliyi' içərisində hava hərəkatı, sınır ötesi operasyon və siyasi tutuklama furyasını gündəmə aldığını kaydetti. Özel hərəkat timlərinin də devreyə konulmasıyla dağdakı savaşı şəhirlərə inmə təhləkəsinə işarət edən Özer, „Bu süreç iyiye gitmiyor“ dedi.

'Anahtar Öcalan'da'

Öcalan'ın, Mayıs ayında kendisi ilə görüşən devlet heyetine silahsız çözümü öngören protokollar sunduğunu hatırlatan Özer, „Öcalan protokolları sündükdən sonra, 'Barış Konseyi'ndə mutabakata varıldı' açıklamasını yaptığı dönemde, barışa ən yaxınken kendimizi savaşın içində bulduk“ diye konuştu. Silvan'dakı asker kaybı ardından Türk Başbakan Erdoğan'ın „Söz bitmiştir“ diyerek yumruğunu masaya vurduğunu bildirən Özer, „Bu gelişmeler Erdoğan'ın masadan kalkmasını gerektirmezdi. Öcalan Kürt sorununun çözümü noktasında bir liderdir ve işin anahtarlarından birisi Öcalan'dadır“ dedi. Özer, „Devlet bir an önce Öcalan ile müzakereyə tekrar başlamalıdır. Şunu artık bilincə çıxartmaq lazım masasız barış, Öcalan'sız masa olmaz“ açıklamasında bulundu.

Görüşmeler hayati önemde

Ramazan Bayramı'ndan sonra şiddet ortamının daha da gelişebileceğine dikkat çeken Özer, bu şiddet ortamının engellenmesi için Öcalan ile yapılacak olan görüşmelerin hayati önemde olacağına dikkat çekti. Özer, „Nasıl ki bundan önce barışa ən yakın olunan süreçte kendimizi savaşın içində bulduk, şimdi de savaşın içində iken barış sürecini Öcalan başlatılabilir“ diye konuştu. AKP Hükümeti'nin de acilen 1990'lı yıllara dönen politikalarından kendine özel „polis ordusu“ politikalarından vazgeçmesi gerektiğini vurgulayan Özer, BDP'nin ise Meclis'e dönerek Anayasa yapım sürecinde aktif rol oynaması gerektiğini söyledi. Kürt sorununun silahlı yönetmelerle çözümünün mümkün olmadığını altını çizen Özer, çözümün müzakere olduğunu yineledi.

Durduracak güç Öcalan'dır

Öcalan ile görüşmelerin engellenmesine akademisyenler de tepki gösterdi. Çatışmaları durduracak gücün Öcalan olduğunu belirten akademisyenler hükümete, „Öcalan'ın sürece dahil olması için adım at“ çağrısında bulundu. Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Ferhat Kentel: Öcalan Kürtlerin önemli bir bölümü için ifade ettiği anlamı düşünülürse, bu görüşmeleri engellemek var olan bu anlamın makaslanması demektir. Kürtlerin önemli bir kesiminin iradesinin, duygularının baltalanması demektir. Bu tür duyguları baltalayarak, bu görüşmeleri engelleyerek müzakere olamaz, çözüm olamaz. Öcalan'ın son dönemlerde sürekli kullandığı müzakere dilli de göz önüne alınırsa, ki bu barış için önemli bir avantajdır, bunun engellenmesi barış istemeyenlerin işine geliyor. Bu onların yürüttüğü bir politikanın sonucudur. Bu bayram yaşananların önüne geçmek için vesile olabilir. Bunun için Öcalan'ın yeniden ve hızlı bir şekilde sürece dahil edilmesi gerekiyor. Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Üyesi Cengiz Aktar: Öcalan'ın Türk-Kürt çatışmasının çözümündeki rolü bence çok önemli. Zaten hükümette farklı bir şey söylemiyor ama bunun gereği yapılmıyor. Bir an evvel tekrar bu görüşmelere başlanmalı ve bunlar müzakere aşamasına gelmelidir. Burada önemli olan çözüm iradesidir. O irade var mı yok mu? Ona bakmak gerekiyor. Her şeye rağmen Öcalan bu görüşmelere ve sürece müdahil olmaya yeniden döndürülebilir. Türkiye bu sorunu şöyle ya da böyle çözmek zorundadır. Bunun yolu da diyalog ve müzakere-den geçiyor.

'Askeri yöntemden vazgeç'

Noam Chomsky, Türk devletini Kürt meselesini askeri yöntemlerle çözme arayışından vazgeçmeye çağırdı ve „Askeri bir sorun mümkün olsaydı eğer tam bir suç felaketi anlamına gelir“ dedi. Chomsky, çatışmaları durdurmanın ve sorunun daha da kızışmasının önüne geçmenin yolunun müzakere olduğuna işarət etti. „Gerginliğin önüne geçmek için Kürt halkının meşru taleplerinin gündeme alınması ve buna paralel samimi müzakerelerin yürütülmesi gerekiyor“ diyen Chomsky, uluslararası kurumlarla Avrupa Birliği'nin böylesi bir süreci kolaylaştırabileceğini belirtti. Chomsky, bunun için söz konusu kurumların çözüm için rol üstlenme yönünde seçim yapması gerektiğini de sözlerine ekledi.

Batılı hükümetlerin Kandil'in Kortek bölgesinde sivil ölümlere sessiz kalmasının gayet „normal“ olduğunu söyleyen Chomsky, söz konusu güçlerin çoğunlukla doğrudan ve ağır bir şekilde böyle suçlara katkıda bulunduğunun altını çizdi.

'Batılı güçler vahşete ortak'

Kürt sorununda ABD'nin rolüne dikkat çeken Chomsky, şunları belirtti: „1990'lı yıllarda Kürt bölgelerinde korkunç bedellere mal olan bir vahşet yaşanırken, Batılıların askeri yardımı bu vahşeti daha üst boyuta taşıdı. 1997 yılında ABD tarafından Türkiye'ye yapılan askeri yardım, ayaklanmanın bastırılması için yürütülen operasyonların başlangıcından itibaren verilen yardımların toplamını geçti. Türkiye böylece dünyada ABD ordusunun öndeki alıcısı haline geldi. İsrail ve Mısır ayrı bir kategori olarak değerlendirilmek durumunda olduğundan onları saymıyorum. Ve o dönemde işlenen suçlarının hemen hepsinin üstü örtüldü.“

Hükümete çağrı yapan aydınlara dilbilimci Chomsky ve Prof. Özer de katıldı: Çözüm için Öcalan ile müzakere yürütün'

ASKERİ YÖNTEM FELAKETTİR

Hükümeti Kürt sorununu askeri yöntemlerle çözme arayışından vazgeçmeye çağırın dünyaya ünlü dilbilimci Noam Chomsky, „Kürt halkının meşru taleplerinin gündeme alınması ve buna paralel samimi müzakerelerin yürütülmesi gerekiyor“ dedi. Chomsky Kandil'deki sivil katliamlara tepki gösterdi.

PROTOKOLLERE YANIT VERİN

PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın devlete çözüm için sunduğu ve silahsız çözümü öngören protokollere işarət eden Prof. Dr. Ahmet Özer de şunları belirtti: „Kürt sorununun silahlı yöntemlerle çözümü mümkün değildir. Çözüm müzakereyledir. Artık şunun bilincə çıkartılması lazım. Masasız barış Öcalan'sız masa olmaz.“

Savaşı müzakere önler

Dünyanın yaşayan en büyük düşünürlerinden biri olarak kabul edilen dilbilimci Noam Chomsky, Türkiye'deki Kürt meselesinin, özünde „fazlasıyla uzun bir zaman boyunca vahşice baskıya maruz bırakılan Kürt halkının insan ve yurttaş hakları ile ilgili bir sorun“ olduğunu kaydetti.

Həqiqət acı olar

Zaman-zaman, bizi tanıyan-tanımayan, ağıllarına deyil, ağızlarına gələn hər fikrə çərənləyirlər. İnanmaq olmur ki, İqbal Ağazadə kimi özünü siyasətçi adlandıranlara dəfələrlə tutarlı cavablar yazmış olsam da, deyəsən, bunların heç utanası üzəri yoxdur. Hələ İqbal Ağazadə indiyə qədər dərk etməyib ki, siyasətdə ayağı yalındır. Onun siyasəti Biləcəriyə qədərdir. Görəsən, İqbal Ağazadə bu gün xalq tərəfindən seçilmiş və Barış Demokratik Partiyasının təmsil edən kürd millət vəkiliyə TBMM-də millət vəkiliyə müraciət edərək „PKK (Kürdüstan Fəhlə Partiyası) bizik, məclisdəyik. Türkiyə rəhbərliyindən bu məsələnin masa arxasında həll edilməsini tələb edirik!“ deyən millət vəkiliyə görməsə də səslərini də eşitmir? „Novruz“ bayramlarında milyonlarla insan meydanlara axışaraq, tankın, topun qarşısında „PKK“ bizik, meydanda deyil bu məsələni meydana, masa arxasında həll etmək lazımdır. Görünür siz gözüaçıq korsunuz, qulağı eşidən karsınız. Çünki, bu gün Türkiyə Kürdüstanının demək olar ki, bütün əyalətlərində xalq ayaqlanıb, meydanlardadır. Tələbləri „Öcalana azadlıq, Türkiyəyə Demokratiya“ şüarıdır. Siz həqiqətləri öyrənmək istəyirsinizsə, qorxmayın, Kürd xalqı çox qonaqpərvər, qəhrəman bir xalqdır. Düşməni də olsa, evində hörmətlə qarşılayar. Siz bir təşəbbüs irəli sürün, qoy Azərbaycan millət vəkiliyindən bir qrup Diyarbəkire gedib, Kürd deputatlarla görüşsün və onlarla birlikdə konflikt olan bölgələri gezsün. Ondən sonra, gəlib həqiqəti xalqa çatdırsın! Belə etməsən, siyasətdə elə ayaqyalın qalacaqsın!

Qaldı Səməd Vurğun məsələsinə, bəli, 1976-cı ildə mən tələbə olarkən, mərhum, hörmətli yazıçımız İsmayıl Şıxlı Mehdxan Vəkilovun dəsti xətti ilə yazılmış xatirələrinin üzünü köçürməyi mənə həvalə etdi. O zaman kürd – türk söhbəti demək olar ki, yox idi. Mehdxan Vəkilovun xatirələrində bir maraqlı məqam mənim diqqətimi çəkdi. O yazırdı: „Ulu babalarımız „Qəsri-Şirin“ müqaviləsindən sonra İraqın (Kürdüstanının) Akre vilayətindən Diyarbəkir şəhərinə köçmüşlər. Bir neçə vaxtdan sonra, qan davası ilə Abdallar vilayətinə (Laçın) köçmüşlər. Daha sonra Çar babama möhtəbər vəzifə verərək Qazax mahalına göndərir. Və Vəkilovlar sülaləsi Qazaxda kök salır. Milli mənsubiyyətimiz kürddür“. Yəqin Birinci Şıxlı, İkinci Şıxlı kəndləri də Qazaxdadır və bilməyinizi istəyirəm ki, şıx və ya şeyx iran dilli xalqlara məxsusdur, türklərdə isə seyid olur. Bəli cənablar, yəqin İsmayıl müəllim Mehdxan Vəkilovun əlyazmasını Əlyazmalar İnstitutuna təhvil vermışdir. Maraqlananlar axtarıb tapa bilər. Sabir Rüstəmxanlıya bildirmək isyirəm ki, biz gərəşən deyil, həqiqətləri eşənək.

Biz kürd xalqının mötəbər mədəniyyətinə sadıq qalaraq, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının elmi işçisi Alı Qazaxlı və sənətsünas Ənvər Börüşoy kimi, heç kimi nə dana otaran hesab edirik, nə də uzunqulaq otaran. Hər kəs öz adını çağırır.

Qaldı xalq şairi Səməd Vurğuna o, bir xalq şairi kimi, Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların milli şairidir. Şairin adını və soyadını daşıyan Səməd Vəkilov isə Mehdxan Vəkilovun əlyazmasını tapıb oxusa yaxşı olar və kimliyini tanıyar!

Mən bir həqiqəti sizə çatdırdım.

Tahir Süleyman

нающему кинематографисту удалось выступить ассистентом и сняться в нескольких картинах А. Йылмаза.

Выйдя в 1963 г. на свободу, чтобы не иметь конфликтов с цензурой, Йылмаз Пютюн взял псевдоним Йылмаз Гюней. Под этим именем вместе с Феритом Джейханом написал киносценарий к фильму последнего "Двое отважных", где сыграл роль стойкого борца против помещичьего произвола, восторженно воспринятую широкой публикой Турции. После этого стал сниматься все больше и больше. В 1964 г. Й. Гюней сыграл в 11 картинах, а в 1965 г. - в 22. В 1965 году Гюней поставил свой первый самостоятельный фильм. Быстро добившегося популярности артиста пресса называла чаще всего "королем бедняков" и "некрасивым королем экрана". Между тем картины с его участием пользовались большим успехом в коммерческом прокате и очень скоро пробились из второстепенных в фешенебельные кинотеатры страны. На национальном фестивале в Анталье в 1967 г. за создание трагического образа не нашедшего

ее столкновении с суровой национальной действительностью картины "Живая мишень", "Беглецы", "Аферисты", "Завтра последний день", "Отчаявшиеся", "Обида", "Скорбь" и "Отец", где Гюней предстал одновременно режиссером, кинодраматургом и исполнителем главных ролей, собрав на официальных киноконкурсах в Адане в 1971 и 1972 гг. целый букет призов. Однако известие о том, что "Отцу" жюри присудило Гран-при "Золотой кокон", а затем под нажимом турецких властей отменило уже принятое решение, застало художника в тюремных застенках, куда он попал "за предоставление убежища и материальной помощи анархистам".

В 1972 вновь получил тюремный срок — теперь на два года. В мае 1974 г. правительство Бюлента Эджевита освободило Гюнея по амнистии. До третьего ареста в сентябре 1974 г. по весьма сомнительному обвинению в убийстве кинорежиссер выпустил социальную картину "Товарищ" о нравственных исканиях и судьбах турецкой интеллигенции и приступил к съемкам (завершенного

9 сентября — День памяти

Всемирно известный курдский кинорежиссер, сценарист, актер, писатель. Настоящее имя: Йылмаз Хамит Пютюн. Родился 1 апреля 1937 г. в деревне Енидже под Аданой в многодетной курдской семье.

Судьба отвела Йылмазу Гюнею всего 47 лет жизни, из которой более трети выпало провести в тюремных застенках, ссылке, штрафником в армии и в эмиграции. Однако он совершил гражданский и художественный подвиг: поставил 17 фильмов, написал сценарии к 53, снялся в 110 картинах, опубликовал 4 романа и десятки рассказов.

Основной своей целью Гюней считал служить не столько искусству, сколько свободе курдского народа. Его жизненный и творческий путь, отмеченный многочисленными наградами национальных и международных кинофестивалей, явился тому ярким и убедительным подтверждением.

Йылмаз Пютюн, один из семерых детей курдских крестьянина, с раннего возраста узнал, что такое подневольный крестьянский труд. После трех классов начальной сельской школы поселился у родственников в Адане. Перебиваясь на жалованье рассыльного у бакалейщика и занимаясь мелкой уличной торговлей, сумел приобрести среднее образование и закончить лицей. Получив специальность кинемеханика, обслуживал кинопередвижки и ездил по деревням, показывая фильмы. С шестнадцати лет начал писать очерки и рассказы и отправлять их в местные и центральные турецкие газеты и журналы. Приехав в 1957 г. в Стамбул, Й. Пютюн работал в кинокомпании "Дарфильм", через год поступил на экономический факультет Стамбульского университета, однако по указанию властей, усмотревших в одном из его рассказов "коммунистическую пропаганду", вскоре был отчислен. Пока дело разбиралось в судебных инстанциях, кинорежиссер Атыф Йылмаз и владелец компании "Кемаль-фильм" Азар Кемаль предложили Й. Пютюну попробовать силы в качестве соавтора сценария и сыграть роли в кинолентах "Лань" и "Дети этой страны" (обе — 1958).

В возрасте 20 лет был впервые арестован за свои политические убеждения, в 1960 приговорен к полутора годам тюрьмы, где написал свой первый роман. До 1961 г., когда приговор Апелляционного суда о двух годах тюремного заключения и ссылке под надзор полиции вступил в силу, начи-

себя в жизни и обреченного на гибель контрабандиста в "Законе границ" Лютфи Омера Акада Гюней впервые был удостоен приза за лучшее исполнение мужской роли. В 1967 (а затем ещё раз в 1970) ему был вручен приз «Золотой апельсин» кинофестиваля в Анталье. Гюней стал одним из самых популярных актёров Турции, снимаясь в огромном количестве фильмов.

Тогда же, не оставляя актерскую и писательскую деятельность, Й. Гюней обратился к кинорежиссуре и в 1968 основал собственную кинокомпанию «Güney Filmcilik».

Дебютная его игровая лента "Я — Керим" (1967) прошла в целом скромно и незаметно. Однако следующая, "Сейит-хан" (1968) о судьбе человека из народа, отважно защищающего слабых и угнетенных, решенная в родственной итальянскому неореализму стилистике, вызвала одобрительные отклики как со стороны специалистов, так и массовой аудитории. Заметной творческой удачей стала затем навеянная автобиографическими мотивами кинодрама "Некрасивый", показавшая тернистый путь к признанию и славе молодого актера. Между завершением съемок "Некрасивого" в мае 1968 г. и победой на общенациональном кинофестивале в Анталье.

Й. Гюней в 1968—1970 гг. был вынужден служить в армии в штрафной роте рядовым, хотя, являясь выпускником лицея, мог рассчитывать на офицерское звание. Демобилизовавшись, кинематографист снова активно включился в работу. В течение 1970-1971 гг. он поставил 9 фильмов, сыграл в 20 картинах других режиссеров, причем к шести из них написал сценарии, получив известность собственными постановками социальной направленности — «Надежда» (Umut, 1970), «Обида» (Aci), «Скорбь» (Agit, 1972) и «Отец» (Baba, 1971).

Осенью 1970 г. на фестивале в Адане лучшим фильмом была признана реалистическая социальная драма "Надежда". В ней автор поведал трагическую судьбу обслуживающего любителей экзотики стамбульского извозчика, который после гибели под колесами автомобиля кормилицы-лошади теряет не только единственный источник существования, но и всякую надежду на будущее. С короткими перерывами вслед за ней вышли затронувшие проблемы человеческой личности в

впоследствии Шерифом Гереном) фильма "Беспокойство", посвященного положению сельских пролетариев, чья жизнь отягчена древним патриархальным обычаем "канлы" ("платой за кровь"). Сняв после освобождения только два фильма «Товарищ» (Arcadas) и «Беспокойство» (Endise, совместно с Ш. Гереном), в 1975 был опять приговорен к длительному заключению — уже на срок 19 лет по обвинению в убийстве, хотя на самом деле виновным являлся его племянник.

Приговор о 19-летнем тюремном заточении не сломил волю художника. В неволе помимо литературных произведений он писал киносценарии и консультировал осуществлявших их постановку друзей-кинематографистов. Пользуясь редкостью популярностью среди заключенных, мог продолжать писать и даже руководить съемками из тюрьмы. Так появились многослойные по содержанию и обращенные к актуальным конфликтам и противоречиям современной Турции киноленты "Отпуск" и "Настанет день" (обе — 1975) режиссеров Т. Гюрсу и Б. Олгача, Suru ("Стадо", 1978 — главная премия на МКФ в Локарно—81) и Dusman ("Враг", 1979) З. Октена.

После военного переворота 1980 г. возросла опасность физической расправы над Гюнеем. Несмотря на то, что в 1979 он был переведен в тюрьму с более жестокими порядками, Гюней при содействии Ш. Герена осуществлял постановку самой известной (одновременно остросоциальной и не лишенной поэтической символики) картины «Дорога» (Yol, 1982, главная премия поровну и приз ФИПРЕССИ на МКФ в Канне), которую монтировал уже сам, бежав в октябре 1981 в Швейцарию и получив политическое убежище во Франции, где смонтировал и озвучил начатую Ш. Гереном картину "Дорога". Горький и в то же время патетический фильм о заключенных, для которых разрешение посетить живущие по разным провинциям семьи обернулось хождением по мукам и глубокой трагедией, удостоился на Каннском МКФ 1982 г. "Золотой пальмовой ветви". В основу следующей ленты "Стена" (Le Mur), снятой в 1983 г. во Франции, легли реальные события, имевшие место в одной из турецких тюрем, — восстание доведенных до отчаяния детей-подростков и его беспощадное подавление властями. Это была последняя работа стремившегося в своем многогранном

творчестве к исторической и социальной объективности художника.

9 сентября 1984 г. на 48-м году жизни он скончался от рака желудка в Париже. Похоронен на кладбище Пер-Лашез.

Фильмография:

Актер: 1970 1960 1950

- 1 Zavallilar (1975)
- 2 Arkadas (1974)
- 3 Sahtekar (1972)
- 4 Agit (1972)
- 5 Namus ve silah (1971)
- 6 Baba (1971)
- 7 Çirkin ve cesur (1971)
- 8 Vurguncular (1971)
- 9 Kaçaklar (1971)
- 10 Yarın son gündür (1971)
- 11 İbret (1971)
- 12 Umutsuzlar (1971)

- 59 Anasi yigit dogurmus (1966)
- 60 Silahların kanunu (1966)
- 61 Ve silahlara veda (1966)
- 62 Yigit yarali olur (1966)
- 63 Çirkin Kral (1966)
- 64 Tilki Selim (1966)
- 65 At avrat silah (1966)
- 66 Bomba Kemal (1966)
- 67 Kibar haydut (1966)
- 68 Arslanların dönüşü (1966)
- 69 Yedi dagın aslanı (1966)
- 70 Сын гор (1965)
- 71 Sayili kabadayilar (1965)
- 72 Kanlı bugday (1965)
- 73 Torpido Yılmaz (1965)
- 74 Kasimpasali Recep (1965)
- 75 Yarali kartal (1965)
- 76 Kahreden kursun (1965)
- 77 Kan gövdeyi götürdü (1965)
- 78 Davudo (1965)
- 79 Haracima dokunma (1965)

- 103 Dolandiricilar sahi (1961)
 - 104 Tütün zamanı (1959)
 - 105 Bu vatanın çocukları (1958)
 - 106 Alageyik (1958)
- Сценарист 1980 1970 1960**
- 1950**
- 1 Duvar Стена (1983)
 - 2 Yol Дорога (1982)
 - 3 Душман (1979)
 - 4 Sürü Стадо (1979)
 - 5 Sürgün (1976)
 - 6 İzin (1975)
 - 7 Zavallilar (1975)
 - 8 Bir gün mutlaka (1975)
 - 9 Endise (1974)
 - 10 Arkadas (1974)
 - 11 Agit (1972)
 - 12 Baba (1971)
 - 13 Çirkin ve cesur (1971)
 - 14 Vurguncular (1971)
 - 15 Kaçaklar (1971)

- 38 Bana kursun islemez (1967)
- 39 Esrefpasali (1966)
- 40 Hudutların kanunu (1966)
- 41 Tilki Selim (1966)
- 42 At avrat silah (1966)
- 43 Burçak tarlası (1966)
- 44 Arslanların dönüşü (1966)
- 45 Yedi dagın aslanı (1966)
- 46 Kasimpasali Recep (1965)
- 47 Krallar kralı (1965)
- 48 Konyakçı (1965)
- 49 Kasimpasali (1965)
- 50 Koçero (1964)
- 51 Her gün ölmektense (1964)
- 52 Prangasız mahkumlar (1964)
- 53 Kamali Zeybek (1964)
- 54 İkisi de cesurdu (1963)
- 55 Ölümüne yalnız gidilir (1962)
- 56 Yaban gülü (1962)
- 57 Karacaoglanın kara sevdası (1959)

Йылмаз Гюней (Yılmaz Güney)

- 13 Aci (1971)
- 14 Семь неудачников (1970)
- 15 Son kızgın adam (1970)
- 16 Kanimin son damlasına kadar (1970)
- 17 Sevgili muhafizim (1970)
- 18 Zeyno (1970)
- 19 Canlı hedef (1970)
- 20 Onu Allah affetsin (1970)
- 21 İmzam kanla yazılır (1970)
- 22 Piyade Osman (1970)
- 23 Seytan kayaları (1970)
- 24 Çifte yürekli (1970)
- 25 Umut (1970)
- 26 Голодные волки (1969)
- 27 Belanın yedi türlü (1969)
- 28 Kursunların kanunu (1969)
- 29 Bin defa ölürüm (1969)
- 30 Kan su gibi akacak (1969)
- 31 Çifte tabancalı kabadayı (1969)
- 32 Güney ölüm saçıyor (1969)
- 33 Bir çirkin adam (1969)
- 34 Azrail benim (1968)
- 35 Öldürmek hakkımdır (1968)
- 36 Beyoğlu canavarı (1968)
- 37 Can pazarı (1968)
- 38 Pire Nuri (1968)
- 39 Seyyit Han (1968)
- 40 Aslan Bey (1968)
- 41 Kardesim benim (1968)
- 42 Kargacı Halil (1968)
- 43 Marmara Hasan (1968)
- 44 Balatlı Arif (1967)
- 45 Benim adım Kerim (1967)
- 46 Büyük cellatlar (1967)
- 47 At hirsizi Banus (1967)
- 48 Eskiya celladı (1967)
- 49 Kuduz Recep (1967)
- 50 İnce Cumali (1967)
- 51 Seytanın oğlu (1967)
- 52 Bana kursun islemez (1967)
- 53 Kurbanlık katil (1967)
- 54 Kozanoğlu (1967)
- 55 Kizilirmak-Karakoyun (1967)
- 56 Ковбой Али (1966)
- 57 Esrefpasali (1966)
- 58 Hudutların kanunu (1966)

- 80 Krallar kralı (1965)
- 81 Ben öldükçe yasarım (1965)
- 82 Konyakçı (1965)
- 83 Beyaz atlı adam (1965)
- 84 Tehlikeli adam (1965)
- 85 Sokakta kan vardı (1965)
- 86 Silaha yeminliydim (1965)
- 87 Üçünüzü de mihtarım (1965)
- 88 Kasimpasali (1965)
- 89 Gönül kusu (1965)
- 90 Korkusuzlar (1965)
- 91 Zimba gibi delikanlı (1964)
- 92 Koçero (1964)
- 93 Her gün ölmektense (1964)
- 94 Mor defter (1964)
- 95 Prangasız mahkumlar (1964)
- 96 Kocaoglan (1964)
- 97 Halimeden mektup var (1964)
- 98 Kara Sahin (1964)
- 99 Kamali Zeybek (1964)
- 100 On korkusuz adam (1964)
- 101 İkisi de cesurdu (1963)
- 102 Tatlı bela (1961)

- 16 İbret (1971)
- 17 Umutsuzlar (1971)
- 18 Aci (1971)
- 19 Семь неудачников (1970)
- 20 Sevgili muhafizim (1970)
- 21 Canlı hedef (1970)
- 22 İmzam kanla yazılır (1970)
- 23 Piyade Osman (1970)
- 24 Seytan kayaları (1970)
- 25 Umut (1970)
- 26 Ac kurtlar Голодные волки (1969)
- 27 Belanın yedi türlü (1969)
- 28 Bin defa ölürüm (1969)
- 29 Bir çirkin adam (1969)
- 30 Azrail benim (1968)
- 31 Pire Nuri (1968)
- 32 Seyyit Han (1968)
- 33 Kardesim benim (1968)
- 34 Kargacı Halil (1968)
- 35 Benim adım Kerim (1967)
- 36 At hirsizi Banus (1967)
- 37 Seytanın oğlu (1967)

- 58 Bu vatanın çocukları (1958)
 - 59 Alageyik (1958)
- Режиссер 1980 1970 1960**
- 1 Duvar Стена (1983)
 - 2 Yol Дорога (1982)
 - 3 Душман (1979)
 - 4 Zavallilar (1975)
 - 5 Endise (1974)
 - 6 Arkadas (1974)
 - 7 Agit (1972)
 - 8 Baba (1971)
 - 9 Vurguncular (1971)
 - 10 Kaçaklar (1971)
 - 11 Yarın son gündür (1971)
 - 12 İbret (1971)
 - 13 Umutsuzlar (1971)
 - 14 Aci (1971)
 - 15 Canlı hedef (1970)
 - 16 Piyade Osman (1970)
 - 17 Umut (1970)
 - 18 Голодные волки (1969)
 - 19 Bir çirkin adam (1969)
 - 20 Pire Nuri (1968)
 - 21 Seyyit Han (1968)
 - 22 Benim adım Kerim (1967)
 - 23 Bana kursun islemez (1967)
 - 24 At avrat silah (1966)
- Продюсер 1980 1970 1960**
- 1 Дорога (1982) Yol ... сопродюсер
 - 2 Душман (1979) Düşman
 - 3 Стадо (1979) Sürü
 - 4 İzin (1975)
 - 5 Zavallilar (1975)
 - 6 Bir gün mutlaka (1975)
 - 7 Endise (1974)
 - 8 Arkadas (1974)
 - 9 Agit (1972)
 - 10 Vurguncular (1971)
 - 11 İbret (1971)
 - 12 Umut (1970)
 - 13 Голодные волки (1969)
 - 14 Bir çirkin adam (1969)
 - 15 Pire Nuri (1968)
 - 16 Seyyit Han (1968)

По материалам сайт
kinocenter.ruh.ru/asguney.htm
подготовил Лятиф Маммад

dibînin, heya ku dibine xwey mal û hal, heya ku ewledên wan fira dikevin û dibine mirovne kêrhatî. Dibek hema ev yek jî di vê malê de dibe bingeha qedirgirtinê ya hindava perwerda bi ruhê welatparêzîyê, têgihîştinê û aramîyê, pişgirîyê û alîhevîkirinê, ji ber ku di dawîyê de her çar ewledên Casimê Celîl xwe tam pêşkêşî pirsên lêkolîna çanda netewî dikin!

Paşî xilaskirina dibistana navîn, sala 1951-ê Ordixan li fakülteta (zankoya)

bêjer, lê dû re wek karmendê weje.

Sala 1956-an ji hêla înstîtûta dîrokê ya Akadêmîya Ermenîstanêye zanîstîyê ve ji bo li aspirantûrayê xwendina di warê kurdzanîyê de dest bînin, leçonkûrsa bi taybet pêk tê. Ordixanê Celîl jî tevî wê lecê dibe û bi rûspîti li ser dikeve. Ew dibe aspirantê kurdî yekemîn di dereca «Zargotin û wêjeya kurdî» de. Piştî du salan înstîtûta dîrokê rênâmê dide wî, ji bo ku ew li beşa Leningradê ya înstîtûta Rohilatzanîyê xwendina xwe bidomîne. Zûtirê ew xwendina xwe ya li aspirantûrayê bi serekvanîya zanyarê li cihanê

Sovîyêtê bingehê qewîn û zor ya kurdzanîyê wek şaxekî rohilatzanîyê îdî hatibû danînê, ew jî bi saya xebatên van zanyarên li cihanê belî: V. Dîtêl, V. Bartold, V. Jûkovskî, P. Lêrx, A. Jaba, V. Mînorokî, V. Nîkîfîn, P. Avêryanov, V. Vêlyamînov-Zêrnov û yên mayîn. Lê hîmê dibistana kurdzanîyê ya Leningradê-Pêterbûrgê, bêguman zanyar-rohilatzanê meşûr Hovsêp Orbêlî danî. Ew wê demê îdî xûdanê gelek berhemên zanîstîyê giranbaha bû, di wê jimarê de ûsan jî yên li ser dîrok, çand, ziman, wêje û zargotina kurda.

Em bîr bînin, wekî di destpêka bahara sala 1959-an

seredanên lêkolînerîyê mîyaser kirîye û çûye wargên kurd lê diman: yên navçeyên Ermenîstanê, Gurcistanê, Qazaxstanê, Qîrçîzstanê, Tûrkmênstanê û deverên mayîn ji bo nimûnên zargotina gelêrî berev bike û ji zarê zarbêjan ji ber binvîse. Ew bi wê armancê hetanî çûye Kurdistanê jî. Di encema wê xebata dijwar û hewaskar de li salên cihê-cihê weke 60 berhem û gotarên Ordixanê Celîle zanîstîyê ronayî dîtine. Hêjaye navên çend pirtûkên wîye usan bidin, ku bi kurdî û rûsî çap bûne: «Kîlamên gelê kurdaye lîrîkîyê» (sala 1964-an), «Poêzîya Cegerxwîne bajarvanîyê» (sala 1966-an),

Helbestvanê gelên kurd Ehmedê Xanî li ser bendan awa nivîsîye: mirov heye—cîhan pişt kirîye û dibe, mirov jî heye—li cîhanê sîyar û bar bûye...

Bi rastî em dikarin bêjin, wekî kurdzanê bi nav û deng, doktorê wêjezanîyê, profêsor Ordixanê Celîl ji wan zanyaranên kurda ye, yê ku «cîhaneke gewre ya kurdnasîyê» nêzîkî 50 salan pişt kiribû û di nava meydana lêgerîn-efrandarîyê re derbaz kir û gîhande qonaxherêmeke bi nav û nîşan.

Bêguman, Ordixanê Celîl ev karê zanîstîyê yê bi rûmet û sîyanet di pêşerojê de hela dikaribû berbi hêlanên hê bilinde ve bibra, lê, mixabin, felekê nehîşt, ku ew xem û xîyala xwe tam bîne serî: pênc sal berê, 20-ê çirîya pêşin sala 2007-an dîlkê rewşenbîr û zanyarê emekdar ji ber nexweşîya giran tab nekir û sekinî, ew di 75 salên temenê xwe de li bajarê Sankt-Pêterbûrgê çû li ser dilovanîya xwe...

Pesin tê tune, ger ku em bêjin, wekî di warê pêşvebirina kurdzanîyê ya li Sovîyeta berê, xazma di dereca tomarkirin û parstin, arûzûkirin û nixandina nimûnên zargotina kurda de keda evî ewledê gelê meyî hêja û xweşûret jî bê hed û hesabe, karmendarîya kîjanî hela wê ji hêla pisporên dîrok û çanda netewî ve bi zanîstîyê bê vekolanê û bi merd-merdane bê qîmetkirinê.

Ordixanê Celîl 24-ê tebaxê sala 1932-an li Yêrvanê li mala xizmetkarekî çanda kurdayî berbiçav û nivîskarê eyan Casimê Celîl ji dayîkê bûye. Bavê wî Casimê Celîl û dayka wî Xanima Rizgo di dema şerê cîhanêyî yekemîn û rev û beza kurdên êzîdî de êtîm dimînin û tevî karwanên mihaciran ji devera Qersê bi zor û cefa dighîjine Ermenîstanê. Ew dikevine sêwîxanê û li wir bê dê û bav, bê bira û pismam mezin dibin. Ewana gelek talî-tengasîyê

ziman û wêje ya Ünîvêrsîteta Yêrvanêye dewletê tê hildanê. Ew 5 salan li ber destên gelek dersbêjên xweşûret dixwîne, xazma ew perwerda xwe di warê ziman û wêje de li ber destên zanyarên meşûr—akadêmîkan yên wek H. Açaryan û H. Xapansyan û profêsozan yên wek M. Mkryan û S. Xazaryan hildide. Sala 1956-an ew Zanîngehê bi qîmetên baş ve xilas dike.

Wek tê dizanin, piştî mirina

naskirî, akadêmîk Hovsêp Orbêlî li ser hevda tîne û sala 1961-ê li Leningradê têza xwe ya doktorîyê diqedîne û diparêze, ya ku li ser destan-êposa kurdîyê dîrokî-mêrxasîyê ya «Xanê çengzêrîn («Dimdim»)» bû. Hewceye em bînine li ser zar, wekî berî hingê ew îdî li sêktora (beşa) Rohilatzanîyê ya Akadêmîya Ermenîstanêye zanîstîyê ketibû li ser xebatê û wek karmendê zanîstîyê li wira nêzîkî neh salan kar kir.

Hovsêp Orbêlî li para Leningradê ya înstîtûta Rohilatzanîyê desteke rohilatnasan ji kabînetê iranî cihê dike û koma kurdzanîyê dadimezirîne, saz dike, bi xwe jî ew serokvanîyê wê komê dike. Zanyarên xweşûret û wê demê îdî naskirî—Qanatê Kurdo, Î. Sûkêrman, M. Rûdênko, J. Mûsaelyan, Y. Vasîlêva û aspirantên êgin û genc—Î. Smîrnova, Ordixanê Celîl, Zera Elî (Yûsûpova), Kerîm Eyûbî û hinekên dinê di nava xebata wê komê de tîne wergirtinê.

Hovsêp Orbêlî lêkolîn û arûzûkirina hemû pirsgrêkên dîrok, çand û zimanê kurdî dispêre vê koma zanyaran. Bi vî teherî destbi xebata kurdzanîyê ya li ser dereca nû li bajarê Leningradê dibe.

Wek me da kîvêşê, hema di dawîya salên 1960-î de destbi karmendîya Ordixanê Celîle zanîstîyê ya kur û berfire dibe, gava ew tê Leningradê û li nava refên kurdzanan de xebata lêkolînerîyêva mijûl dibe. Wê demê serokê sêktora kurdzanîyê ya para înstîtûta Rohilatzanîyê zanyarê emekdar Qanatê Kurdo bû.

Ordixanê Celîl di dereca tomarkirin, lînihêrandin û nixandina zargotina kurdî de efatîya zanîstîyê kir. Hela di salên xwendekarîyê de hewas û mêla wî berî efrandarîya kurdaye gelêrî dîhar bû. Ew hema wê demê û salên dirêj yên dû re çendik-çend caran

«Destana kurdîyê dîrokî ya «Xanê çengzêrîn» (sala 1967-an), «Mesele û metelokên kurda» (hemxudan, birayê wî—Celîlê Celîl, sala 1972-an), «Çîrokên cimaeta kurda» (sala 1974-an), «Stranên zargotina kurdaye tarîqîyê» (sala 1975-an), «Zargotina kurda» (hemxudan—Celîlê Celîl, bi du cilda, sala 1978-an), «Çîrokên kurdaye gelêrî, lêgênd û gotinên pêşîyan» (sala 1989-an) û yên mayîn.

Di nava efrandarîya Ordixanê Celîl ya zanîstîyê de stranên kurdaye dîrokî cîhkî bi taybet û berbiçav digrin. Ew stran bêtir dengbêjên kurdên êzîdî û ermenî gotine. Eva mijara bû lêgerîn-têza wîye doktorîyêye nû ya li ser qedera duemîn, ku ewî sala 1996-an bi serfirazî dîhar kir û bi rûspîti li Sankt-Pêterbûrgê parast. Hewceye bê gotinê, wekî bi saya şûret û hereketê zanîyar stranên kurdaye dîrokî cara yekemîn bi rûsî hatine wergerandinê, şêwe û binyatên wan stranan wek bûyerên dîrokî hatine nixandinê. Ev xebata zanîstîyê wek berhemeke cihê bi navê «Stranên kurdaye dîrokî» sala 2003-an bi rûsî û kurdî hate çapkirinê, ya ku çavkanîke dîrokî, folklorî, netewnasî û zarbêjîya kurdîyê ruhanî-çandî ya erhede ye.

Bê şik, mirov dikare bêje, wekî Ordixanê Celîl di nava karmendîya xwe ya zanîstîyê de, çawa ewî herdem danî li ser zar, ji minabûn û und-

JÎYANA ÇEBI ZANÎSTÎYÊ

(Ji bo 80-salîya zanyarê)

Stalîn, li nîveka salên 1950-î li Yêrvanê dergên ocaxên çanda meye netewî dîsa vedîbin: rojnama «Rya teze» dîsa ronayî dibîne, radyoya kurdî dîsa destbi weşanên xwe dike. Ordixan xwendinê re tevayî bi hizkirin tevî xebata van îdarên çanda me jî dibe. Ew di destpêka sala 1955-an hetanî payîza sala 1958-an li para kurdî ya radyoya Rewanê kar dike—pêşîyê wek

Sala 1968-an bi biryara Akadêmîya zanîstîyê ya Yekîtiya Sovîyêtê Ordixanê Celîl li beşa Leningradê ya înstîtûta Rohilatzanîyê li ser kar tê hildane. Hema di wê demê de jî destbi xebatkarîya Ordixanê Celîle zanîstîyê ya kur û berfire dibe.

Gerekê bê gotinê, wekî di destpêka sedsala 20-î li Rûsyayê û xazima nîveka salên 1950-î li Yekîtiya

abûnê efrandarîya kurdaye gelerî parast û wek kelhora dewlemend ji bo nisletan hîşt.

Salên jîyana xweye dawîyê ew û birayê wî—profêso-
sor Celîlê Celîl li ser berhema «Kurd û Kurdistan di arşîvên Rûsyayê de» kar dikirin. Sed mixabin, ku ewî ev xebata bi qîmet û fûndamantal (bingehîn) pêra negîhand çapbûyî bibîne, ya ku îro ji bo çapê îdî amede ye.

Ordîxanê Celîl ne ku tenê zanyarê navdar bû, lê usa jî nivîskarekî xweyê dilê qenc û nazk bû, karmendekî civakêyî berbiçav û aktîv, rewşenbîr û welatparêzekî naskirî û mirovekî xweyqedir bû. Ew bengîkî kurd û Kurdistanê bû.

mayîn. Ewî li salên dawîyê li zankoya Rohilatzanîyê ya Ûnîversîteta Sankt-Pêtêrbûrgêye dewletê wek profêso-
ders dida.

Ev gotara wê nivîşkan û ne tam be, eger em bi çend hevokan emekê ewledên mal-beta Casimê Celîle dinê jî nedine kivşê, ku wana ji bo pêşvabirina çanda kurdaye netewî rêtine. Navê birayê Ordîxanê Celîl yê biçûk—doktorê dîrokzanîyê, profêso-
sor Celîlê Celîl di nava goveka rohilatlanan de zûva nase. Ew xûdanê bi dehan berhemên pirrîqîmet yên li ser dîrok û zargotina kurda ye. Vê gavê ew li Avstryayê dijî û kar dike, profêso-
rê Ûnîversîteta

ku îro bûne rûpêlên geşe usan, ku di nava dewranan de wê tu caran neyêne bîrkirinê...

Navnîşa pirtûkên Ordîxanê Celîl

1. Şiêr û poêm. Yêrêvan, 1959. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

2. Têlî Hemze. (Şiêr û poêm). Yêrêvan, 1963. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

3. Dilokêd cimeta kurda. Yêrêvan, 1964. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

4. Poêziya Cegerxwîne Bajarvanîyê. (Lêkolîn). Yêrêvan, 1966. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

1974. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

16. Sîyarê xeybê. Çîrokên kurdî. Tevî Celîlê Celîl. Vîl-nyûs, 1976. Bi zimanê lîtvanî.

Tevî Celîlê Celîl. Yêrêvan, 1972. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

24. Çîrok, lêgênd û evsûnên kurdî. Moskva, Tevî Celîlê Celîl û Zîna Celîl. 1989. Bi zimanê rûsî.

25. Mesele û metelokên gelê kurd. Tevî Celîlê Celîl. Yêrêvan, 1991. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

26. Zargotina kurda. Pirtûka 1. Tevî Celîlê Celîl. Bexda. 1991 Bi zimanê kurdî (sorani).

27. Çîrokên kurdî. Frankfûrt, Tevî Celîlê Celîl. 1993. Bi zimanê almanî.

28. Destanên kurdî. Tevî Celîlê Celîl. Stambûl, 1994. Bi zimanê kurdî (latîni).

29. Çîrok, lêgênd û evsûnên kurdî. Tevî Celîlê Celîl û zîna celîl. Heleb, 1996. Bi zimanê erebî.

30. Kurt kahramanlim Destani DIMDIM. Stambûl, 2001 Bizimanê tirkî

31. /O.Dj Djalilov/ Îstorîeskîyê pêsni Kurdiv Sankt. Pêtêrbûrg. 2003. Bi zimanê rûsî û kurdî.

32. Cegerxwîn'in Yaşami ve şiir analysî. Stambûl, 2004. Bi zimanê tirkî.

33. Zargotina kurda. Pirtûka 1. Tevî Celîlê Celîl. Wien,

LÊGERÎNÊN VE XEMILÎ (navdar Ordîxanê Celîl)

Ji ber pênuşa wî çend berevokên helbestan û dersan, gelek gotarên hewaskar li ser

Vênayêye dewletê ye, hîmdarê pirtûkxana dewlemend ya li vî bajarî ya li ser navê Casimê Celîle. Xûşka van zanyaran ya mezin—Cemîla Celîl di warê bervakirin, tomarkin û parastina nimûnên zarbêjiya kurdaye gelêrî de xizmeteke mezin kirîye, ewê gelk pirtûkên stran, beyt-serhatîyên kurdî çap kirine. Dota Casimê Celîle biçûk—Zîne jî di nava karê xizmeta çanda gelêrî de ye. Bi saya hereketê wê gelek berhemên xûşk û birayên wê bi rûsî û zimanên mayîn hatine wergerandê û ji bo çapê hatine amadekirinê.

Dibêjin, ku «Çîyayê bilind ji dûr ve tê kivşê». Û gelek zan-
yar, heval-hogirên Ordîxanê Celîl, maşoqên zargotina kurdî, zaneyên çanda netewî û xwendevan, ku xebat û berhemên wî mêze dikin û dixwînin, careke mayîn mezinaya wî wek mirov û welatparêz, wek zanîyar û bajarvan dibînin û texmîn dikin, emekê wî blind qîmet dikin û dişêkirînin.

Îro, gava mirov bi guhdar bala xwe dide rîya Ordîxanê Celîl ya zanîstîyê û efrandarîyê, dîsa tê li ser wê fikirbawerîyê, wekî jîyana wî bi lêgerînen zanîstî ve dewlemend û xemilî bû, lêgerîn, yên

5. Êposa cimeta kurdaye mêrxasîyê "Xanê çengzêrîn. Dimdim". (Lêkolîn û têkst). Moskva, 1967. Bi zimanê rûsî û kurdî (latîni).

6. Mesele û metelokê cimeta kurda. Kitêba I, Yêrêvan, 1969. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

7. Zimanê kurdî. Pirtûka dersxana IV. Yêrêvan, 1969. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

7 Mesele û metelokê cimeta kurda. Kitêba II, Yêrêvan, 1971. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

8. Stranê zargotina kurdaye tarîqîyê. Yêrêvan, 1975. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

9. Zimanê kurdî. Kitêba dersxana IV. Yêrêvan, 1975. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

10. Stranê zargotina kurdaye tarîqîyê. Bexda, 1977. Bizimanê kurdî (sorani).

11. Zimanê kurdî. Kitêba dersxana IV. Yêrêvan, 1980. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

12. Zimanê kurdî. Kitêba dersxana IV. Yêrêvan. 1985. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

13. Mesele û metelokên gelê kurd. Tevî Celîlê Celîl. Moskva, 1972. Bi zimanê kurdî (latîni) û rûsî.

14. Gulçin. (Nimûneyên bijare yên zargotina kurda). Tevî Celîlê Celîl. Yêrêvan, 1972. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

15. Çîrokên gelê kurd. Yêrêvan, Tevî Celîlê Celîl,

17. Mesele û metelokên gelê kurd. Tevî Celîlê Celîl. Zûrich, 1976. Bi zimanê kurdî (latîni).

18. Zargotina kurda. P'irtûkên I, II. Tevî Celîlê Celîl. Moskva, 1978. Bi zimanê kurdî (latîni).

19. Zargotina kurda. Pirtûka 1. Tevî Celîlê Celîl. Yêrêvan, 1979. Bi zimanê kurdî (latîni).

20. Zargotina kurda. Pirtûka 2. Tevî Celîlê Celîl. Yêrê-

van, 1982. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

21. Qisaet hiza al-folklor al-kurdî. Beyrût 1982. Bi zimanê erebî.

22. Gulançzêrîn. (Nimûneyên bijare yên zargotina kurda). Tevî Celîlê Celîl. Yêrêvan, 1983. Bi zimanê kurdî (kîrîlî).

23. Gulçin. (Nimûneyên bijare yên zargotina kurda).

2005. Bi zimanê kurdî (latîni).

34. Zargotina kurda. Tevî Celîlê Celîl. Hewlêr, 2008. Bi zimanê kurdî (sorani).

**Prîskê Mihoyî,
cîgirê serokê beşa çape-
menîyê ya Wezaretê çand û
weşanan ya Komara
Ûdmûrtiyayê (Rûsya),
endamê Fêdêrasiyona roj-
namevanên navnetewî.**

pîrsên deb, zargotin, rabûn-
rûniştina gelê me derketine. Pirtûka wî ya bi navê «Şiyêr û poyêm» hela sala 1959-an li Yêrêvanê ronayî dîtîye. Ew endamê Şewrên nivîskar û rojnamevanên bajarê Sankt-Pêtêrbûrgê bû, endam-gotarvanê Akadêmîya kurdîye li Îraqê yê eyînsî û endamê înstîtûta kurdî ya Parîsê bû. Gelek caran ew tevî civînen navnetewî yên li ser pîrsên dîrok û çanda kurda bûye. Berhemên wî xênî kurdî û rûsî, usan jî bi gelek zimanên gelên cîhanê hatine wergerandinê û çap bûne: bi ermenî, înglîzî, almanî, firansî, şwêdî, erebî, tirkî û yên

Li Hatayê ji bo piştgiriya Esed meşîyan

Li bajarê Tirkîyê li Hatayê, komeke bi navê "Platforma Li Suriyê Ji Midaxeleya Emperyalîst Re Na" meşîyan. Qasî hezar kesî, di pêşengiya platformê de hatine ba hev û meşa ji bo piştgiriya Esed lidarxistin.

Platforma bi navê "Li Suriyê Ji Midaxeleya Emperyalîst Re Na", li bajarê Tirkîyê li navenda Hatayê meşek lidarxist. Armanca meşe piştgirî dayîna serokdewletê Suriyê Beşşa Esed bû. Bi vî minasebetê, di pêşengiya platforma ku navê xwe derbas dibe de, qasî hezar kes, kom bûn û dest bi meşê kirin.

Meşvan, li pêş walîtiyê kom bûn. Di nav koma protestoyî de, Partiya Emek, Egitim-Sen, DİSK, KESK, ODP û TMMOB hebûn.

Di bin ewlekariyê berfireh de, hezar kes ji kolana Înonu heta Qada Ulus meşîyan.

Gerîndeyê Ewlehiyê yê Hatayê Recep Kiliç jî meş şopand û kom hişyar kir ku, meşa wan bê destûr e.

Endamên platformê diyar kirin ku, armanca wan heta Qada Ulusê meş lidarxistin e û ew ê li wira daxuyaniya çapemeniyê bidin û belav bibin. Li ser vî diyalogê, destûr dane meşa platformê û meş pêk hat.

Di meşê de sloganên, Canê me xwîna me feda be ji Esed re, gelê Suriyê ne bi tenê ye avêtin. Dîsa di pankartên ku hildan de, li hemberî faşîzmê bil di mil de, em li Suriyê şer naxwazin, nivîsandibûn.

Daxuyaniya çapemeniyê Serokê Odeya Bijîşkan a Hatayê Selim Matkap da. Matkap di daxuyaniya xwe de hikumeta AKPê rexne kir û got, "ji her alî de siyaseta AKPê îflas kiriye."

Li Rojhilatê Kurdistanê Şêrên Araratê hate damezirandin

Li Rojhilatê Kurdistanê, kurd, ji bo ku bikaribin xwe li hember desthilatdariya Rijîma Îranê biparêzin, di bin navê Şêrên Araratê de hêzêke Siyasî çekdarî saz kirin.

Şêrên Araratê bi rêya Facebook û Youtubeê daxuyanîyek dan çapemeniyê û diyar kirin ku, ji bo ku ew bikaribin gelê Kurdistanê li hember diktatoriya Îranê biparêzin, Hêzên siyasî û yekîneyên çekdarî ava kirine.

JI BO RAYA GIŞTÎ

Li sê parên Kurdistanê pêketin heye, lê mixabim li Rojhilatê Kurdistanaê bédengî heye.

Partiyên Rojhilatê sebare bi bûyer û destkevtên girîng li Başûrê Kurdistanê nekarin bi avayekê aktif xebat bikin.

Em ciwanên welatparêz Hêza siyasî û lîşkerî ser navê Şêrên Araratê damizrand.

Em serbixwene, alîkarîya her kesî qebl dikin lê alîkarî ya 4 dagîrkerên Kurdistanê qebl nakin. em piştta xwe didin Çiya yê Kurdistanê bi taybetî çiyayê Agirî.

Em bang li devleta Tirk ji dikin kû di kar û barên me de mudaxile nekin, Em ji mudaxilîya kar û barên devleta Tirk nakin. Şêrên Araratê Rêbazyên Qazî Muhemed, Qasimlo û Simko dirêje pê dide.

Em bang ji hemu Kurdên Rojhilatê dikin kû piştgiriya me bikin her wisa li hemû Ciwanên Kurdistanê dixwazin Ji bo Azadiya gelê xwe tevî Refên êrên Araratê bibin

Em ji bo Îraneka Demokratîk û Kurdistana Federal Xebat dikin.

rojvakurd.com

Barzanî pêşwazî li Nedîm Zehawî endamê parlamentoya Brîtanîyayê kir

Duhî, roja şemiyê pêşwazî li Nedîm Zehawî 01.09.2012ê li havîngeha endamê parlamentoya Brîtanîyayê kir. Serokê herêma Kurdistanê Di dîdarekê de ku, Fuad

Hisên serokê dîwana seroakiya herêma Kurdistanê û Felah Mistefa berprisê têkeliyên derve yê hikûmeta Kurdistanê jî amade bûn, têkeliyên navbera herêma Kurdistanê û Brîtanîyayê, bi taybetî têkeliyên di ware geşepêdana aborî û teşwîqkirina berhemênêrên brîtanî ku li herêma Kurdistanê hilbirînê bikin hatin gotûbêj kirin.

Di dîdarê de hat tekîd kirin ku, têkeliyên navbera herêma Kurdistanê û Brîtanîyayê di sewyeyeke baş de ne û her wesa tekîd li ser xurtkirin û berfirehtirkirina wan têkeliyên hate kirin.

Barzanî sembola aşitiyê ye

Di civîna Midya de serokê Kurdistanê û serokê hukumeta Kurdistanê wek sembola aşitiyê hatin wesif kirin Li Qezeya Midyad a girêdayê bajarê Mêrdîne civînek balkêş pêkhat Di insiyatifa bajarvaniya Midya de de ji aliyê Enstitûya pêşdebiran civakî civîna bi nava "Li Mezopotamya Sifra Aşitiyê" hate pêkanîn.

Parlementerê Merdîne ya Ak partiyê Mehmet halit Demir koordînsyoniya civînê dikir. Di civînê de olên cuda jî hatin ba hev û serokê bajarvaniya Midyadê Şêxmus Nasiroglu axavtinek kir û di axvîna xwe de behsa aşitî û biratiyê kir. Herweha bajarê Midyadê jî wek sembola aşitiyê da nîşandan.

Di civînê de plaketek ji bo serokê Kurdistanê mesud Barzanî hate pêşkêşkirin û li ser plakete aşitî hate nivîsandin. Herweha ji bo karkirina ji bo pêkanîna aşitiyê plaketek jî ji bo serokê hukumeta Kurdistanê Nêşîrvan Barzanî hate pêşkêşkirin. Di civînê de, Par-

lementerê Ak partiyê, Abdurahman Karadag, Kakayi, nûnêrê PDK li Tirkîye Omer Miranî,

Parlementerê Kevin Nihat Eri û Halit Demir jî amade bûn. Herweha ji herêma Kurdistanê jî wezîre berê Felekêtin Semih Barzanî û gelek nûnêrên dezgehên sivil û kesayetên oli yê misilman û mesîhi jî amade bûn.

Beşek ji dîroka Tîso têkelî dîroka gelê Kurdistanê bûye

Li bajarê Hewlêrê, roja 30.08.2012ê, bi amadebûna Hesên Sore cîgirê serokê parlamnetoyê, Fuad Hisên serokê dîwana serokatiya herêma Kurdistanê, Felah Mistefa berpîrsê fermangeha têkeliyên derve, Newzad Hadî waliyê Hewlêrê, hijmareke konsul û diplomatkarên biyanî yê li herêma Kurdistanê û hijmareke parlementer û berpîrsên hikûmetê, di merasimeke bijarte de Fredrik Tîso konsulê Fransayê yê herêma Kurdistanê xatira xwe ji Kurdistanê xwest.

Merasima birêkirina Tîso, bi pêşangeheke fotografî ku, tebîr ji xebat, kar, hekwest û rola wî a 30 salan di nav xebata gelê kurd de weke dostekî nêzîk, xemxorê doza rewaya gelê kurd û diplomasekî biyanî li herêma Kurdistanê, dest pê

kir. Her bi vî minasebetê, minasebeta bidawîhatina wezîfeya Fredrik Tîso weke konsulê Fransayê li herêma Kurdistanê, cîgirê serokê parlamentoya Kurdistanê peyvek pêşkeş kir û wî di peyva

peyva xwe de bi navê serokê Kurdistanê û serokê hikûmetê sipasiya Fredrik Tîso kir û got:

- Di van pênc salên karkirina wî li herêma Kurdistanê, jibîlî weke diplomasekî, ew karî

xwe de xebata 30 sala a Tîso weke çalakvanekî mirovdost di xizmeta gelên bindest de bilind nixrand.

Di merasimê de, gotara serokê Kurdistanê û serokê hikûmeta herêma Kurdistanê ji aliyê Felah Mistefa ve hat xwandin. Mistefa di

dirêjiyê bi xebata û tekoşîna xwe di çarçoveya xizmetkirina gel û civkê bide. Fredrik Tîso di salên heştîyan de weke diktorekî xemxorê gelê kurd bûye û xizmeta xelkê Kurdistanê kiriye û beşdarî di azar û rojên dijwarên gelê me de

kiriye.

Beşek ji dîroka birêz Tîso têkelî dîroka gelê Kurdistanê bûye. Rol û helwestên kesên mirovdost yê weke birêz Tîso û xatûn Daniella Mitterrand li hember gelê kurd wê rastiyê derdixe ku, xebat, tekoşîna û daxwazên gelê Kurdistanê yê ji bona bîdestveanîna mafên xwe, daxwazên adil û heq in. Îro herêma Kurdistanê di qonaxêke pêşkeftî de ye û xwedî statuyekî demokratîk û serkeftiyê ku, hemû dostên me şanaziyê pê dikin. Li dawîya merasimê Fredrik Tîso di peyvekê de sipasiya serokatiya herêma Kurdistanê û serokatiya hikûmeta Kurdistanê kir û got ku, ew gelek kêfxweş ku, ji bilî weke diktorekî, ew delîve çê bû ku weke diplomasekî jî li herêma Kurdistanê kar bike û ew dê her weke dostekî nêzîkî gelê kurd bimîne û xemxorê gel û milletên mafxar û bindest be.

Недавние нападения снижают шансы на установление мира в Турции

Политические наблюдатели региона считают, что политика Курдской рабочей партии (РПК) и турецкого правительства резко ослабили все шансы на мир в этой стране, пишет газета "Rudaw".

Непрерывные военные операции турецкой армии и деятельность РПК, такая как последний взрыв в Газиантепе 21 августа, приведший к гибели 9 человек, имеют серьезные недостатки.

Нихат Али Озджан, эксперт, имеющий тесные связи с Партией справедливости и развития (ПСР), говорит, что поиск мирного решения конфликта в Турции становится все более трудным.

"Поиск мира уже не в руках РПК или правительства", сказал он "Rudaw". "В игре появились новые игроки".

Озджан говорит, что Иран, Сирия и, в определенной степени Россия, не хотят положить конец конфликту в Турции.

"Подталкивание Турции Америкой и Англией к участию в сирийской ситуации также может питать войну", сказал он.

Озджан считает, что требования РПК не соответствуют уступкам, которые турецкое правительство готово предложить курдам.

"РПК требует автономной области, управляемой курдами,

но турецкие лидеры говорят, что на данный момент это невозможно," говорит он.

Со своей стороны, лидеры РПК считают, что их требования автономии, включенной в другие провинции Турции, и не отделенной границами от остальной части страны, вполне приемлемы. Между тем, РПК объявила в прошлом месяце, что они будут продолжать свою борьбу до конца.

Дуран Калкан, турецкий член руководящего совета РПК говорит: "В революционной войне мы вплотную подошли к достижению наших целей".

Что касается смертельного взрыва в городе Газиантеп на прошлой неделе, Озджан считает, что за ним стоит РПК, но "Иран и Сирия, возможно, способствовали атаке".

Эмин Актар, глава Палаты адвокатов Диярбакыра говорит, что пока Турция читает политический баланс на Ближнем Востоке, она не будет в состоянии преодолеть дилемму, с которой столкнулась.

"В ближайшие годы появятся новые государства региона и сверхдержавы пересмотрят свои позиции", сказал он "Rudaw". "Турция должна прочитать эти изменения и подходить к ним с новым мышлением". Актар ска-

зал, что турецкие лидеры не получили никаких уроков от инцидента в г. Газиантепе, и это может вбить клин между курдской и турецкой общинами.

"Если турецкие политики не оставят такое заблуждение, мы не сможем говорить о мире", сказал он.

В то же время, он подверг критике новую политику РПК, которая призывает к краху правительства ПСР, охарактеризовав его стратегию как "неправильную и ошибочную".

Актар также считает, что правительство ПСР не представило жизнеспособное решение конфликта.

"ПСР не решает курдский вопрос", сказал он. "Политики ПСР не знают о курдской проблеме, и они думают, что военными операциями смогут изменить курдскую ситуацию". С другой стороны, Гюльтен Кишанак, сопредседатель Партии мира и демократии [BDP] говорит, что есть еще надежда на мир.

Что касается последней стратегии РПК по отношению к ПСР, Кишанак сказала: "Мы не говорим, что ПСР должна быть уничтожена, но мы отвергаем ее политику в отношении курдов".

Кишанак, которая также является членом турецкого парламента, и ряд других курдских депутатов недавно подверглась критике со стороны ПСР после того, как они встретились с боевиками РПК вблизи Шемзинана.

"Правительство хорошо знает, что ворота Шемзинана находятся под партизанским контролем", сказала она. "Место, где мы увидели партизан, было всего в 10 км от турецкой военной базы. Мы пошли туда, чтобы использовать этот факт на службе миру".

"Партизаны там, потому что курдский вопрос не решен. Они являются нашими родственниками, и мы не должны рассматривать их как террористов".

Курды протестуют против покупки "F16" иракским правительством

Десятки неправительственных организаций в иракском Курдистане в понедельник протестовали против покупки иракским правительством истребителей "F16", рассматривая это как угрозу для курдского региона. Об этом сообщает агентство "AKnews".

НПО также направили письмо протеста президенту США Бараку Обаме и генеральному секретарю ООН Пан Ги Муну.

Представитель НПО, которые провели пресс-конференцию в Эрбиле, сказал, что в покупке "F16" не было необходимости, и что иракские власти могут использовать их против иракско-

го народа и курдского региона.

"Иракское правительство не

подвергается никаким внешним угрозам с воздуха или с земли. В приобретении этих истребителей нет нужды", сказал Салим Сипан во время конференции.

Правительство Ирака при-

обрело 18 истребителей "F-16" США, 4 из которых, как ожидается, будут доставлены в сентябре 2014 года, а другая группа будет доставлена в марте 2015-го. К концу 2016 года Ирак получит все 18 истребителей.

"Каждый из этих самолетов стоил огромных денег из иракского бюджета, который мог бы использоваться на предоставление услуг населению и реконструкцию страны. Правительство могло бы покупать пассажирские самолеты вместо "F16", сказал Салим.

"Наше беспокойство и страх перед покупкой этих самолетов связано с нашим сформировавшимся опытом от действий бывшего иракского правительства, которое использовало тяжелое оружие против своего народа", сказал Салим.

В Евросоюзе сожалеют о казнях в Ираке

Верховный представитель Евросоюза по внешней политике Кэтрин Эштон выразила глубокие сожаления в связи с казнью 26 человек в Ираке. Таким образом, число приведенных в исполнение смертных приговоров в этой стране с начала года достигло 96 человек.

Увеличение количества казней в Ираке явно идет против всемирной тенденции к отмене смертной казни, говорится в распространенном в Брюсселе коммюнике. Генеральная Ассамблея ООН призывает к мораторию на применение смертной казни, более 130 стран уже отказались от этого вида наказания, передает Интерфакс.

ООН призвала Ирак ввести мораторий на смертную казнь

Миссия ООН по оказанию помощи Ираку обратилась с призывом к иракским властям ввести мораторий на смертную казнь.

"Миссия ООН с озабоченностью отмечает, что Ирак вновь применил смертную казнь. Миссия вновь призывает правительство Ирака рассмотреть вопрос о введении моратория на все смертные приговоры", - говорится в заявлении ООН.

По словам представителей организации, "неустановленные источники сообщили, что в ближайшие дни могут быть приведены в исполнение новые смертные приговоры".

Ранее правозащитная организация "Международная амнистия", Британия и Евросоюз призвали Багдад приостановить смертные казни после того, как на этой неделе были казнены 26 человек.

По вердиктам министерства юстиции Ирака в минувший понедельник был казнен 21 человек. Все они были признаны виновными в терроризме. Через два дня были казнены еще пять человек.

Протестные столкновения между курдами и полицией в Турции

Тысячи курдов собрались в знак протеста в юго-восточной провинции Джизре в Турции в пятницу, и силы безопасности столкнулись с демонстрантами, используя слезоточивый газ и водометы, чтобы разогнать их.

Турецкие власти отказались дать разрешение на демонстрацию, которая проходила в поддержку Рабочей партии Курдистана (РПК), сообщает "Euronews".

Турецкая полиция применила пушки со слезоточивым газом и водой, чтобы разогнать демонстрантов, в то время как протестующие бросали камни, дерево и бутылки в полицейские автомобили.

Дорогой читатель! Верные установившимся традициям нашего журнала, мы продолжаем опубликовать архивные материалы, представляющие наибольшую ценность для истории курдского народа. В этом плане сведения, содержащиеся в страницах газеты «Заря Востока», которая выходила в г. Тбилиси в Грузии с 1922 г., также ценны. Когда читаешь материалы больше полувековой давности, с удивлением обнаруживаешь, что те проблемы, которые поднимались на страницах этой газеты — вопросы национального самоопределения, образования и свободы печати на родном языке, борьба курдского народа на национальное освобождение, интриги ведущих государств мира вокруг Курдистана и многое другое, — и по сей день не потеряли свою актуальность. Данные материалы содействуют лучше понять происходящие в Курдистане и в курдском обществе, события. К сожалению, редакция располагает сведениями не со всех номеров газет о курдах. В нашем распоряжении только №№ 62 — 184 (9066) (с 1 сентября 1922 г. по 5 августа 1954 г.).

На редакционном совете принято решение опубликовать данные статьи с незначительными сокращениями отдель-

организовано 8 школ по ликвидации неграмотности. В Кубатлах имеется детский приют, ныне переведенных в Шушу.

Пастбища Курдистана известны во всем Карабахе. Среди минеральных источников Курдистана особой известности пользуются «Исти-Су».

Карэм. «ЗВ». № 9 (483), 22 января 1924 г.

... была бы весьма необходимо приспособит принятую в Азербайджане новую латинскую азбуку к курдским диалектам, что не представляет никаких затруднений.

«ЗВ». № 540, 2 апреля 1924 г.

Курды разделяются на секты и племена:

- 1) курды - езиды
- 2) курды — халта¹.

К секте халта относятся следующие племена: авдои, джалали, джамалдини, геломи, а к секте езиды — зилли, они же сипки, гасни, зукри и акомеи.

В Армении курдов имеется около 15.000 чел. ...

Из сознательных курдянок я знаю Нюре Полат-бек (в Закрайкоме).

Часть курдов-езидов, живущих в Эри-

езиды в Армении живут в Эчмиадзине и Ленинанском уезде... более 15 тысяч человек. 1% грамотных. Сейчас ЦК КПА организывает в селениях 13 ячеек комсомола... На местах организуется также 4 комячейки, а в Эривани — агитационно- пропагандистские курсы на 25

домов уже совершенно достроена и оборудована. Туда перебрались из холодных барачков высшие органы Курдистана. Школа построена в центре города. Занятие в ней начнется осенью.

«ЗВ». № 872, 12 мая 1925 г.

Заря Востока О Курдах Закавказья

но о курдах Закавказья и отдельно о зарубежных курдах и их исторической родине — Курдистане.

Постановлением Аз.ЦИК образован самостоятельный Курдистанский уезд, самый большой из уездов Азербайджана. В уезд вошел целиком Кубатлинский, вся западная часть Джеванширского (собственно Курдистан) и вся западная часть бывшего Шушинского уезда, местности бывшего Карягинского уезда (а именно юго-западный угол с курдским населением).

Согласно азербайджанской сельскохозяйственной переписи в 1921 г. в местности, ныне вошедших в территорию Курдистанского уезда, курдского населения было до 30 тыс. душ обоего пола. Кроме Курдистанского уезда курды в количестве одной тысячи душ обоего пола проживают и в Агдамском уезде.

Курды храбры, свободолюбивы, гостеприимны, целомудренны, до известной степени честны, страстные приверженцы кровной мести.

Более или менее общей чертой курдов является любовь к семье. Положение женщин более свободно, вообще в регионе: она ходит без чадры и разговаривает с мужчинами свободнее. Центром Курдистана является село Абделар.

В. Рюмин. «ЗВ». № 281 (446), 6 декабря 1923 г.

Очерки нашего края. Курдистан.

Как и все курдские племена вообще, население Курдистана управлялось своими родовыми старшинами, называемыми здесь султанами. Таким образом, ханы Карабахские являлись номинальными наместниками Курдистана.

Живут курды в землянках, где ютились их отцы и деды.

Простая одежда, воздержанность в еде и питье, храбрость — отличительные черты курдского племени.

Курдистан разделен на четыре района с участковыми исполнительными комитетами во главе. В уезде пока действует один народный суд ... в селении Абдалар.

ване и Карсе, в 1917 и 1918 гг. во время наступления турок и национальной резни сбежала: одни в Армению, другие — в Тифлисскую губернию и разбрелись по Кахетии и Ахалкалакскому уезду, а часть попала в Батум. Многие из них осели в Тифлисе (2000 чел).

Араб Шамилов. «ЗВ». № 553, 17 апреля 1924 г.

... положение учащийся молодежи самое тяжелое. Все они ободраны, голые и босые, нет ни учебников, ни пособий. Наробраз обещал когда-то побеспокоиться об этом, но к сожалению, до сего времени ничего не сделал.

Множество учеников голодает, так как среди населения наблюдается бедственное положение.

«ЗВ». № 555, 19 апреля 1924 г.

... в клубе им. Чодришвили по Плехановскому пр. состоялось собрание езидов-курдов. ... присутствовал 300 чел. Выступали тт. Шамилов Араб, Лазо и Тепаладзе.

«ЗВ». № 557, 22 апреля 1924 г.

Курдистанский уезд. ... голод и нужда заставили многих крестьян покинуть свои родные селения... число голодающих достигает 20.000. Уездный исполком поддерживает нуждающихся: роздано голодающим 30.487 аршин бязи и мануфактуры, 450 шинелей, пшеницы — 5.603 пудов, ячменя — 5.115 пудов.

В уезде посевная площадь достигает до 16.000 десятин.

В Пусьянском участке происходит падеж скота.

«ЗВ». № 560, 25 апреля 1924 г.

В седьмом участке Ленинанского уезд, в селении Гаджихали, состоялось собрание езидов, на котором присутствовали из 13-ти селений.

Предучиспольком тов Межлумян: «... трудовой народ езиды, но по сравнению с другими национальностями Закавказья, в культурном отношении является самым отсталым...».

«ЗВ». № 602, 14 июня 1924 г.

Из беседы с инструктором ЦК КПА А. Шамиловым

мест, по окончании которых курсанты будут разосланы на места для работы в сельских советах, комитетах крестьянской взаимопомощи и т.д. Предполагается организация школ для ликвидации неграмотности.

«ЗВ». № 610, 29 июня 1924 г.

Эриван, 17 января. В Талыномском районе, Ленинанского уезда закончилась беспартийная езидская конференция ... 76 делегатов... высказались за уничтожение остатков старины — калыма, многоженства, выдачи замуж несовершеннолетних девушек.

Докладчики отметили усиление кулацкого элемента в деревне.

«ЗВ». № 782, 18 января 1924 г.

В Нахичеванском крае живут до 3.000 курдов, которые преимущественно занимаются скотоводством, а также являются батраками-пастухами в соседних турецких деревнях. Никакой работы среди этой массы не ведется. В курдских деревнях нет ни одной школы, нет крестьянских комитетов, а также партийных организаций.

«ЗВ». № 795, 4 февраля 1924 г.

2 марта в аудитории государственного музея, в армянском историко-этнологическом обществе тов. Лазо прочитал 3-ю лекцию о карабахских курдах. Его стараниями в Тифлисе открыта школа курсов езидов. Для курдов Армении им составлен учебник.

«ЗВ». № 818, 4 марта 1925 г.

... среди 20.000 населения езидов открыто 11 школ, в них обучаются 295 учеников и 16 учениц. Преподавание — на езидском и армянском языках. Открыто 7 ликпунктов, в которых обучаются 109 взрослых и пользуются популярностью. Изб-читален до сих пор нет. Ком.ячеек в езидских деревнях нет. Организовано 5 комсомольских кружков. Имеется 2 отряда пионеров в количестве 65 человек.

«ЗВ». № 845, 8 апреля 1925 г.

Шуша, 11 мая. В Курдистане у горы Лачин строится новый город... часть

Баку, 28 июля. Чума на рогатом скоте на кочевьях уездов.

... на эйлаге же, в особенности в Нагорном Карабахе и Курдистане, где сосредоточено большое количество скота, чума усиливается. Для борьбы с чумой на эйлагах в Нагорный Карабах и Курдистан направлен дополнительный ветеринарный персонал.

... на курдистанских эйлагах — два врача и один фельдшер.

«ЗВ». № 937, 29 июля 1925 г.

Эйлаги. На эйлагах Зангезура.

Со второй половины марта кочевники двигаются со своим скарбом и скотом к горам Зангезура, но только в начале мая первые группы их поднимаются по горам Забуха — преддверие Зангезура.

Кочевники располагаются «оймагами» (обществами). Каждый оймаг имеет свой участок. Кочевники продолжают и поныне пользоваться участками, полученными в результате генерального размежевания 1892 г., когда по количеству скота и наличных едоков были распределены между оймагами пастбища Зангезура.

С тех пор соотношение между оймагами сильно изменилось. Одни стали богаче, а другие в силу различных причин, обеднели и теперь не имеют скота в прежнем количестве, но продолжают пользоваться пастбищами в прежних границах.

Это вызывает не только бесконечные споры между кочевниками, доходящие иногда до кровопролитных столкновений между оймагами, до драк, взяток, всевозможных комбинаций и ухищрений, но и перепродажу арендованных пастбищ.

Каждый кочевой комитет состоит из трех лиц: председателя, секретаря и одного члена. Есть кочевой комитет Курдистана. Каждый «кочком» имеет своих милиционеров. Они жалование не получают и должны сами собрать себе «на пропитание».

«ЗВ». № 941, 2 августа 1925 г.

Курдская мечта

В марте 2011 года группа молодых людей вышла на улицы небольшого, провинциального города Дараа в южной Сирии с требованиями реформ и перемен. Эта неслыханная по своей дерзости акция протеста, причиной для которой стал арест и избивание полицейскими нескольких подростков, которые изрисовали правительственные здания граффити с революционным контентом, вызвала огромное количество реакций и комментариев по всей Сирии. Вскоре беспорядки переметнулись из Дараа на окрестности Хомса, отсюда на пригороды Дамаска, потом "революционный вирус" подхватили Идлиб, Дир аз-Зур, Хама, и, наконец, Алеппо.

Все это время курдские районы оставались по большей части спокойными. Несколько выстрелов в Кимишли, несколько инцидентов в Хасаке – но в сравнении с другими суннитскими районами, сирийский Курдистан отнесся к революции достаточно равнодушно. Казалось бы, как раз у сирийских курдов причин для восстания накопилось больше, чем у кого-либо в Сирии: последние 40 лет им было запрещено говорить на собственном языке и отмечать свои праздники, большинство сирийских курдов никогда не имели сирийского гражданства, хотя родились и выросли на территории Сирии. Асад-отец в свое время попытался скопировать исторический опыт И. В. Сталина и переселил тысячи курдских семей в другие районы страны, где они были оторваны от своих родных и близких, а также от полей, на которых трудились еще их прадеды. В последний раз волнения в курдских районах вспыхнули в 2004 году и были жестоко подавлены. Это была одна, но далеко не единственная причина равнодушия среди сирийских курдов.

В конце концов, после крово-

пролития в 1982 году в Хаме, сирийские сунниты тоже распрощались с идеей свержения клана Асадов и, возможно, именно поэтому Сирия стала чуть ли не последней арабской страной, в которой начались революционные процессы в 2011 году. Бесспорно, сирийская военная машина была способна запугать кого угодно, однако более вероятно, что курдское молчание объясняется активным вмешательством Турции в сирийские дела. С первых же дней революции Турция "приютила" оппозиционеров, разорвала отношения с Башаром Асадом и дала понять противникам режима, что Анкара полностью находится на их стороне.

В сирийском Курдистане этот союз не вызвал ничего кроме раздражения и отчаяния.

Активная помощь Турции сирийским повстанцам вполне могла быть куплена обещаниями сохранить территориальную целостность этой страны. А для курдов это означает конец мечтам о собственной автономии, если не о создании большого курдского государства, в состав которого войдет иракский Курдистан, курдские районы Сирии, и, как это не фантастически звучит – курдские районы Турции. Поэтому в Кимишли не испытывали никакого пиетета в отношении Свободной Сирийской Армии, и не позволяли ее бойцам действовать против государственных целей на своей территории. Более того, сегодня, когда у сирийского режима не хватает

солдат для того, чтобы держать курдов на цепи, как бывало, города и деревни сирийского Курдистана по-прежнему остаются спокойными, хотя улицы теперь патрулируют курдские вооруженные добровольцы, которые прошли подготовку в соседнем Ираке. На данный момент курдами никто (кроме Турции) не интересуется – сирийский режим и сирийская оппозиция заняты войной. Но после того, как портреты Асадына и Асада-отца будут сняты с улиц сирийских городов, новая власть, которая будет обязана Турции всем, вновь обратит свой взор на эти районы.

Слишком много сил на Ближнем Востоке действуют против создания независимого курдского государства, которое могло бы занимать огромную площадь и включать около 30 миллионов человек. Создание такого государства невыгодно Турции, Ирану и арабским странам, и выгодно... Израилю. Курдские политики в Ираке, Турции и Сирии уже много лет не скрывают своих симпатий по отношению к Израилю, который один из первых протянул руку помощи иракским курдам и приложил немало усилий для развития инфраструктуры в иракском Курдистане. Подобное государство было бы заинтересовано в теплых отношениях с Иерусалимом, и могло бы стать надежным политическим и экономическим партнером в регионе, где ненависть к Израилю является хорошим тоном. Кроме того, немаловажно и то, что радикальная исламистская идеология малопопулярна среди курдов, и что значительное их большинство поддерживает светские, а не религиозные политические партии.

Зная все это, неудивительно, что ближневосточные державы – Иран и Турция, а также арабские страны, готовы ненадолго объединить свои усилия, с тем, чтобы не позволить курдскому народу осуществить свою многолетнюю мечту о собственном государстве.

Ксения Светлова,
znan.com

Талабани переизбран вице-президентом Социалистического Интернационала на Ближнем Востоке

Президент Ирака Джалаль Талабани был вчера переизбран на второй срок как вице-президент Социалистического интернационала (СИ) на Ближнем Востоке.

На официальном сайте Патриотического союза Курдистана (ПСК) сообщается, что Талабани собрал 75 голосов и был переизбран на должность во второй день социалистической международной конференции в Кейптауне.

В прошлый четверг бывший премьер-министр Греции Георгиос Папандреу был переизбран президентом СИ на новый четырехлетний срок.

Сеголен Руаяль (экс-кандидат в президенты Франции), Элио ди Рупо (премьер-министр Бельгии), Виктор Понта (румынский премьер-министр) и Джейкоб Зума (президент ЮАР) были также избраны на пост вице-президента СИ. В общей сложности избраны 32 заместителя президента во всем мире.

Луис Айала был также избран генеральным секретарем организации.

Курдистан участвует в водной конференции в Стокгольме

Курдистан принимает участие в ежегодном заседании по делам водных ресурсов мира, организованный Стокгольмским международным институтом воды.

Конференция, стартовавшая в минувшее воскресенье под лозунгом "Безопасные продукты питания и вода", продлится в течение одной недели, сообщает "AKnews".

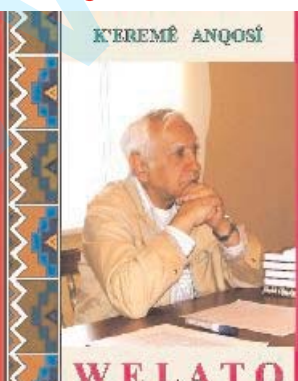
Директор водных ресурсов при Министерстве сельского и водного хозяйства Мохамед Амин Фарес сказал, что целью конференции является обмен мнениями между экспертами и учеными на этом этапе, когда человечество стало свидетелем изменений климата и воды.

Фарес, представитель КРГ в Национальной водохозяйственной комиссии, заявил, что конференция будет работать над решениями и соглашениями по разрешению водных споров.

"...Результатом станут рекомендации, которые будут поддерживать водную и продовольственную безопасность в мире". Среди вопросов, которые будут обсуждаться в ходе конференции, будут продовольственная безопасность, сокращение масштабов нищеты в развивающихся странах и климатические воздействия на охрану водных ресурсов и окружающей среды. Швеция последовательно проводит Всемирную водную конференцию ежегодно, начиная с 1991 года. Фарес добавил, что в конференции участвуют более 1500 экспертов, исследователей, ученых и заинтересованных организаций в области окружающей среды и воды. Есть также представители иракского правительства.

Курдистан.Ру

"Welato" – "Думы о Родине"

патриотические, так и лирические стихотворения автора. В книге также напечатаны стихи и краткие рассказы, в которых говорится о

На днях в столице Грузии Тбилиси вышел из печати на курдском языке новый поэтический сборник курдского поэта, ученого-курдоведа, курдского общественного и культурного деятеля, журналиста Караме Анкоси. Книга называется "Welato" – "Думы о Родине".

В сборнике помещены как

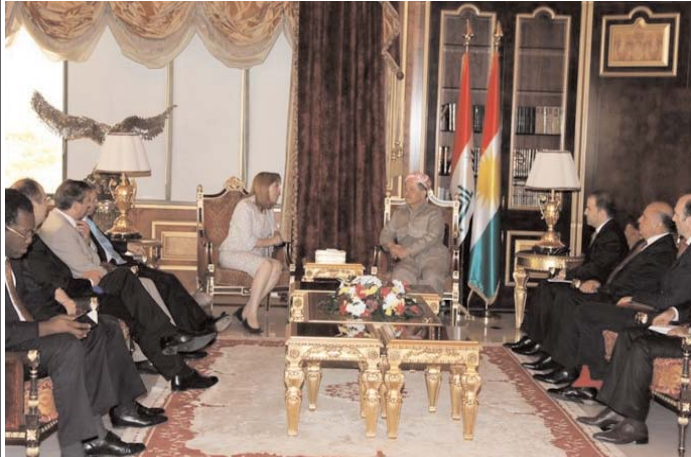
проблемах сохранения Езидской религии курдов среди Езидской общины в Грузии. В конце сборника в рубрике "Переводы" помещены также произведения известных грузинских писателей и поэтов о курдах в переводе автора представленного сборника Караме Анкоси.

Малики возглавляет делегацию в Тегеран для участия во встрече с Движением неприсоединения на высшем уровне

Премьер-министр Ирака Нури аль-Малики отправился в среду в Тегеран, чтобы принять участие в шестнадцатой сессии Движения неприсоединения, сообщает агентство "AKnews". В заявлении Исламской партии Дава, возглавляемой аль-Малики, говорится, что премьер примет участие в саммите в четверг и пятницу. Советник президента Ирана Ахмад Мусави выступил с официальным приглашением иранского президента в адрес аль-Малики принять участие в саммите.

Президент Барзани встретился с британскими парламентариями

Президент Барзани 28 августа принял делегацию британских парламентариев, которые посетили Курдистан с целью содействия расширению двусторонних отношений между Соединенным Королевством и Курдистаном, сообщает сайт президента региона.

Баронесса Моррис, заместитель председателя Палаты лордов, возглавившая делегацию, сказала, что она и шесть членов британского парламента от Консервативной партии Великобритании посетили Курдистан, чтобы воочию увидеть развитие региона.

"Мы видели выдающиеся развитие и прогресс в Курдистане, и мы хотели бы воздать должное стойкости курдского народа в создании столь значительного прогресса после долгих лет страданий", сказал баронесса Моррис, добавив, что они особенно впечатлены мирным религиозным и этническим сосуществованием и плюрализмом, которые существуют в Курдистане. Члены делегации также высоко оценили безопасность и стабильность, царящие в Курдистане, и то значение, которое КРГ придает правам женщин.

После теплого приветствия британской делегации, президент Барзани рассказал о главных исторических вехах, пройденных Курдистаном, и условиях обновления политической и экономической ситуации в Курдистане.

Он также поблагодарил британский народ и правительство за их вклад в освобождение народа Курдистана в 2003 году, и отдал должное бывшему премьер-министру Великобритании Джону Мейджору за его ключевую роль в создании мандата ООН весной 1991 года.

Россию ждёт взрыв трёх "К" - Курдистана, Карабаха и Казани

Россию в ближайшие два года может затронуть цепочка взрывов и событий, которая начинается с Сирии. Об этом заявил президент издательского Дома "Регнум" Модест Колеров 29 августа в Москве в ходе круглого стола по вопросам событий в Сирии.

"В условиях, когда пробиваемые и навязываемые нами экспертные дипломатии только рождаются, когда вопросы внешней политики стали вопросами внутренней политики, вызывает удивление, что в последние месяцы наш политический класс обсуждает "Pussy Riot", а не Сирию, Ближний Восток, распространение афганского сценария, вступление России в ВТО, развал крупнейшего экономического партнёра РФ - Евросоюза. То, что является принципиальным для нас и наших детей - это позорно, и это свидетельство слабости политического класса и власти.

Они должны дать себе отчёт - какое будущее Сирии мы видим? Сирия не существует в том статусе, который мы помним и знаем. Это касается нас как начало крупномасштабной цепочки взрывов и событий, которые в ближайшие два года затронут наши внешнеполитические вопросы", - отметил Колеров.

По его словам, уже сейчас существует опасность террористической войны в ходе Олимпиады в Сочи: "Был бы я писателем, я бы сказал, что нас ожидают взрывы трёх "К" - Курдистан, Карабах и Казань. Кроме них, есть более трагическое для нашей страны событие - вокруг Олимпиады в Сочи: дипломатическая и террористическая война вокруг Олимпиады - это факт, который не надо обсуждать. Неслучайно среди пропагандистских усилий вокруг "Pussy Riot" прозвучали призывы к блокаде Олимпиады. У нас на Кавказе всё

происходит с помощью подполья, терроризма, крупных катастроф. На этот сценарий хотелось бы повлиять так, чтобы мы перестали плестись в хвосте событий".

Ранее политолог Михаил Нейжмаков заявил о том, что угрозы исламистов перенести активность с Сирии на Кавказ, возможно, являются шантажом России накануне Олимпиады-2014. По его словам, если сегодня исламисты вспомнили про Осетию, то через полтора года могут не забыть и про Сочи. Позиция России по Сирии давно раздражает спонсоров и многих лидеров сирийской оппозиции, поэтому для давления на Москву они используют и такие угрозы, считает эксперт.

Зибари возглавил совещания Движения неприсоединения

Министр иностранных дел Ирака Хошияр Зибари возглавил сессию совещания Движения неприсоединения (ДН) в Тегеране в среду.

Зибари провел сессию, поскольку Ирак на данный момент является вице-президентом Азиатско / Арабской группы движения.

Ирак был выбран в качестве вице-президента в 2011 году во время встречи на о. Бали (Индонезия), в 50-летний юбилей этой организации, говорится в заявлении министерства иностранных дел Ирака.

На саммите обсуждались проблемы, стоящие перед движением и его будущее на фоне мирового экономического кризиса, достижение целей развития, искоренение нищеты, улучшение услуг здравоохранения и образования, араб-израильский конфликт, сирийский кризис, ядерные программы Ирана и право на мирное использование ядерной энергии.

Около 100 государств, участвовали в заседании, которое завершилось в пятницу, сообщает агентство "AKnews".

Парламент Курдистана решает вопрос о конституции региона

Парламент Курдистана принимает окончательное решение по поддержанию или внесению изменений в нынешний проект конституции Курдистана, заявил начальник штаба президента Курдистана Масуда Барзани.

Этот вопрос напрямую связан с парламентом, а не президентом Курдистана, заявил Фуад Хусейн. 24 июня 2009 года около 96 депутатов (от общего числа 111) проголосовали за 122-ю статью конституции, но проект так и не был поставлен на референдум.

Хусейн сказал, что парламентский консенсус по проекту имел место, но сейчас есть предложение о внесении поправок в некоторые его статьи, что является обязанностью парламента. В 2009 году была сформирована первая оппозиционная сила Курдистана, Движение Горран (Change), и позднее три другие партии, в том числе две исламские, присоединились к этому фронту. С момента своего создания в качестве оппозиции, эти партии призывают к внесению поправок в проект конституции.

Курдистан.Ру

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:

Ramiz Cəbraylov

Xüsusi müxbir:

Sakit ÇIRAQLI

Региональный корреспондент:

Усуб ТЕЙФУР

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri, 40 küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnısan: Bakı 40 soyaq S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində uğılıb səhifələnilib və "Bəxtiyar-4" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filiali
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500